

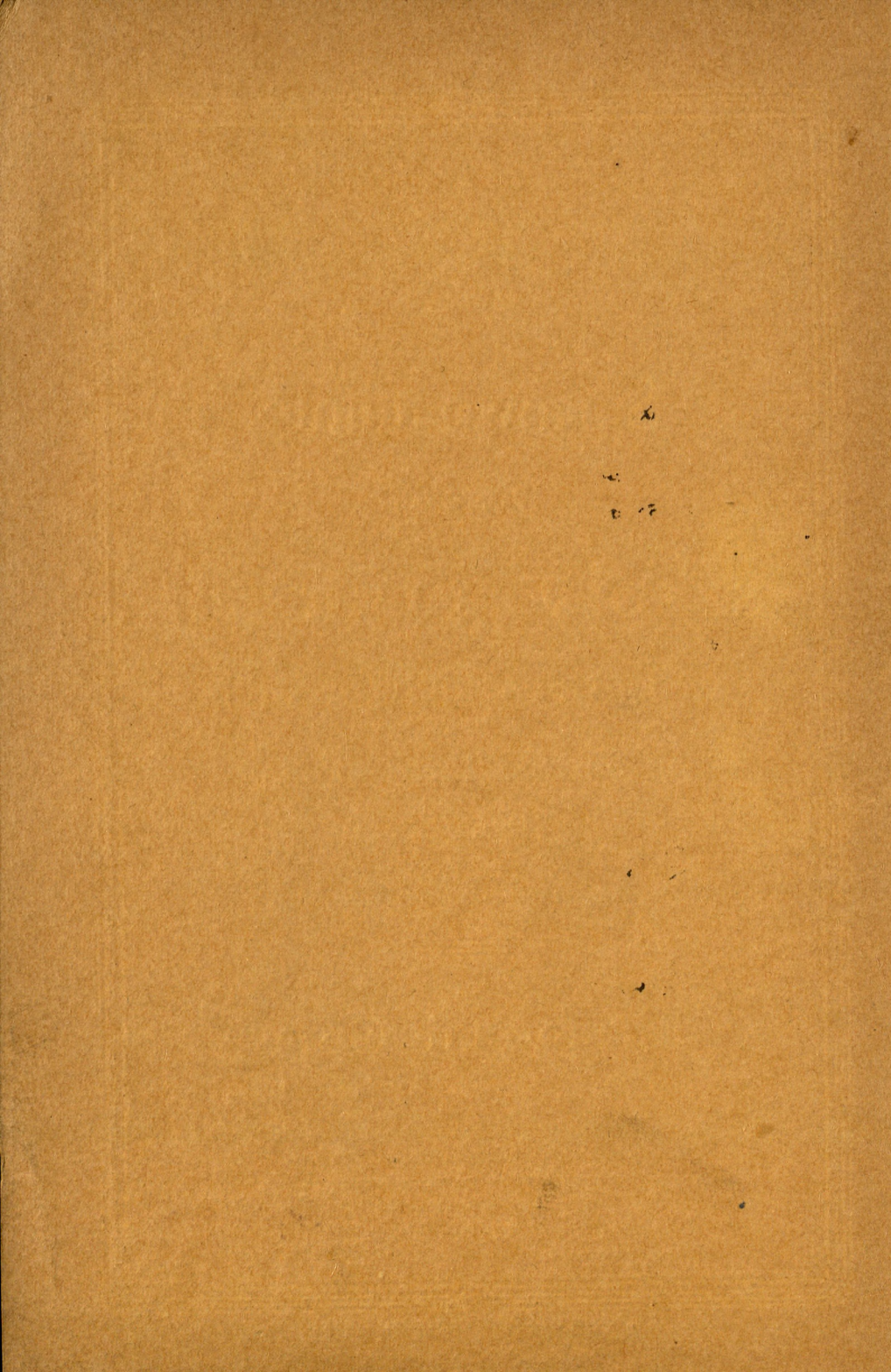
Sprawozdanie
Dyrekcji
szkoły górniczej
w Tarnowskich Górach
za 87 i 88/1 rok szkolny
1925/26.

a mianowicie:
za czas od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926.

Tarnowskie Góry

Nakładem Górnośląskiego Związku
Przemysłowców górniczo-hutniczych
Z. z. w Katowicach
1926.

Sprawozdanie
Dyrekcji
szkoły górniczej
w Tarnowskich Górach
za 87 i 88/1 rok szkolny
1925/26.

a mianowicie:
za czas od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926.

Tarnowskie Góry

Górnoląski Związek
Przemysłowców Górniczo-Hutniczych Z. z.

Nakładem Górnoląskiego Związku

Przemysłowców górniczo-hutniczych

Z. z. w Katowicach

1926.

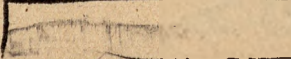
Biblioteka

10-9 X

GH B 3494

10, -

Bz 59974

49-01

I. Zarząd szkoły.

Górnośląska szkoła górnicza w Tarnowskich Górach, istniejąca od roku 1839 jako szkoła niemiecka, Oberschlesische Bergschule zu Tarnowitz, przeszła od dnia 1 stycznia 1924 pod Zarząd Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach i otrzymała nazwę „Polsko-górnośląska szkoła górnicza“, zmienioną reskryptem Województwa Śląskiego z dnia 13 czerwca 1924 L. V. 1000/7, intym. rozp. Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach z dnia 16 października 1924 L. dz. 5219/24 na „Szkołę górniczą w Tarnowskich Górach Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach“.

Na czele Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach stał w roku 1925/26:

generalny dyrektor Związku:

radca górniczy **dr. Geisenheimer** Paweł w Katowicach

delegatem szkoły górniczej był:

dyrektor, inż. górniczy i hutniczy **Łowiński** Mieczysław w Katowicach.

II. Nadzór państwowy nad szkołą.

Szkoła górnicza w Tarnowskich Górach Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach, pozostawała pod nadzorem Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, na czele którego w roku 1925/26 stali następujący inżynierowie:

dyrektor górniczy: dypl. inż. **Malawski** Zygmunt, Katowice

wicedyrektor górniczy: dypl. inż. **Szefer** Leopold, Katowice.

III. Grono nauczycielskie.

a) nauczyciele stali:

1. Dypl. inżynier **Piestrak** Feliks, em. st. radca górniczy, dyrektor szkoły górniczej uczył od 1 lutego 1925 do 31 stycznia 1926 w II, III, IV klasie miernictwa górniczego i rysunków po 3 godziny tygodniowo, zaś od 1 lutego do 30 czerwca 1926 w II klasie miernictwa

nadziennego 3 godziny, a w IV klasie o 2 oddziałach, miernictwa górniczego i rysunków 3 godziny tygodniowo.

2. Dypl. inż. **Gawroński** Ludwik, uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w IIa i IIb górnictwa po 9 godzin, razem tygodniowo godzin 18. W drugim półroczu 1925 roku inż. **Gawroński** wskutek obłożnej choroby sercowej, której uległ dnia 9 lutego 1926 (patrz Kronika Zakładu), nie wykładał.

3. Dr. **Jabłoński** Bolesław uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925: w klasie I chemji 2, fizyki 4, w klasie III chemji 1, języka polskiego 3, w klasie IV analizy gazów 4, tygodniowo godzin 14. Resztę czasu poświęcał dr. **Jabłoński** na analizowanie gazów kopalnianych, nad-syłanych z poszczególnych kopalń Górnośląskiego Zagłębia wę-glowego. Od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 uczył: w klasie I chemji 3, fizyki 4, w klasach II, IIIa i IIIb historii i ogólnego usta-wodawstwa po 2 godziny, w klasie IV analizy gazów 6, tygodniowo godzin 19.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1926 uczył: w klasie I chemji 3, fizyki wraz z ćwiczeniami 5, w klasie IVa i IVb analizy gazów po 5 go-dzin, tygodniowo godzin 18.

4. Dr. **Langie** Stanisław uczył: od 1 listopada 1925 do 31 stycz-nia 1926 w klasie I i II języka polskiego po 4 godziny, w IIIa i IIIb języka polskiego po 3 godziny, w klasie IV języka polskiego 3, hi-storii i ogólnego ustawodawstwa 2, tygodniowo godzin 19.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1926 uczył: w kl.: I, II, IVa i IVb hi-storii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny, w kl. I języka pol-skiego 4 godziny, w klasie II, IVa i IVb języka polskiego po 3 go-dziny, tygodniowo godzin 21.

5. Em. insp. górniczy **Latacz** Józef uczył: od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie III górnictwa 6, w klasie IV górnictwa 10, tygodniowo godzin 16. Nadto zawiadował zbiorami do nauki gór-nictwa, sortownictwa i maszynoznawstwa górniczego. W następ-nych półroczach insp. **Latacz** nie wykładał, gdyż wystąpił ze służby Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach.

6. Prof. **Łaszczewski** Jan, uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w kl. I, IIa i IIb historii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny, w klasie I języka polskiego 4, zaś w klasach IIa, IIb i IV języka pol-skiego po 3 godziny, tygodniowo godzin 19. W drugim półroczu 1925 oraz w I półroczu 1926, prof. **Łaszczewski** wskutek wystąpie-nia ze służby Górn. Związku Przem. gór. hutn. Z. z. w Katowi-wicach, nie wykładał.

7. Dypl. inż. **Niziński** Stanisław, uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1926 w I klasie górnictwa 3, w II klasie górnictwa 10, ratow-nictwa górniczego wraz z ćwiczeniami 3, w klasie IVa i IVb ekonomji ruchu kopalnianego i naukowej organizacji pracy po 2

godziny, tygodniowo godzin 20. Nadto zawiadował Biblioteką szkolną.

8. Dypl. inż. **Rudolphi** Karol, uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie IIa i IIb maszynoznawstwa i rysunków po 6 godzin, w klasie III i IV maszynoznawstwa i rysunków po 4 godziny, tygodniowo godzin 20.

Od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 uczył: w klasie II maszynoznawstwa i rysunków 6, w klasie IIIa, IIIb i IV maszynoznawstwa i rysunków po 4 godziny, tygodniowo godzin 18.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1926 uczył: w klasie I kaligrafii 1, w klasie II maszynoznawstwa 3, rysunków z maszynoznawstwa ogólnego 2, rysunków sytuacyjnych 2, w klasie IVa i IVb maszynoznawstwa i rysunków wraz z ćwiczeniami po 6 godzin, tygodniowo godzin 20. Nadto zawiadował zbiorami do nauki maszynoznawstwa.

9. Dypl. inż. **Russek** Stanisław, uczył od 1 listopada 1925 do 31 stycznia 1926 w klasie II górnictwa 9, w klasie IV górnictwa 10, tygodniowo godzin 19.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1926 uczył: w klasie IVa i IVb górnictwa wraz z ćwiczeniami po 10 godzin, tygodniowo godzin 20. Nadto zawiadował w powyższym czasie zbiorami do nauki górnictwa, sortownictwa i maszynoznawstwa górniczego.

10. Prof. **Rutowski** Zygmunt, uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie I geometrii poglądowej i rysunków 6, arytmetyki i liczenia 5, w klasie IIa i IIb mineralogii i geologii po 4 godziny, tygodniowo godzin 19, nadto w klasie III i IV odbywał ćwiczenia z trygonometrii po 1 godzinie tygodniowo.

Od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 uczył: w klasie I geometrii poglądowej i rysunków 6, arytmetyki i liczenia 5, w klasie II mineralogii i geologii 4, nauki o złożach 1, tygodniowo godzin 16. Nadto od 1 listopada 1925 do 31 stycznia 1926 udzielał w klasie I historii i ogólnego ustawodawstwa przez 2 godziny tygodniowo.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1926 uczył: w klasie I geometrii poglądowej i trygonometrii 5, rysunków z geometrii poglądowej 2, arytmetyki i algebry 6, w klasie II mineralogii i geologii 5, nadto dozorował ćwiczenia w hufcu szkolnym klas I, II, IVa, IVb po 2 godziny, tygodniowo godzin 20. Pod zarządem powyższego profesora znajdowały się zbiory do nauki mineralogii i geologii.

11. Dypl. inż. **Stotwiński** Konstanty uczył: od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie I geometrii wykreślnej i rysunków 5, w klasie IIa i IIb technicznej mechaniki po 2 godziny, w klasie III sortowania 2, w klasie IV elektrotechniki 4, tygodniowo godzin 15.

Od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 uczył: w klasie I geometrii wykreślnej i rysunków 5, w klasie II technicznej mechaniki 2, w klasie IIIa i IIIb sortowania po 2 godziny, ekonomji ruchu kopalnianego w klasachłączonych 2 godziny, w klasie IV elektrotechniki 4, tygodniowo godzin 17. Od 1 lutego do 30 czerwca 1926

uczył: w klasie I geometrii wykreślnej 3, rysunków z geometrii wykreślnej 2, technicznej mechaniki 2, w klasie II budownictwa 1, w klasach IVa i IVb elektrotechniki wraz z ćwiczeniami po godzin 6, tygodniowo godzin 20.

Nadto zawiadował zbiorami do nauki fizyki i elektrotechniki.

b) nauczyciele pomocniczy:

1. Dr. **Hager** Bronisław, fizyk powiatowy, uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie III pierwszej pomocy w wypadkach 2 godziny tygodniowo.

Od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 uczył: w klasachłączonych III a i III b pierwszej pomocy w wypadkach 2 godziny tygodniowo, zaś od 1 lutego do 30 czerwca 1926 w klasie II tegoż przedmiotu 1 godzinę tygodniowo.

2. Dypl. inż. **Hanasiewicz** Włodzimierz, naczelnik Okręgowego Urzędu Górniczego w Tarnowskich Górach, uczył: od 1 lutego do 30 czerwca 1925: w klasie III ratownictwa górniczego 2, w klasie IV ustawodawstwa górniczego i przepisów górniczo-policyjnych 2, tygodniowo godzin 4.

Od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 uczył w klasachłączonych III a i III b ratownictwa górniczego 2, w klasie IV ustawodawstwa górniczego i przepisów górniczo-policyjnych 2, tygodniowo godzin 4.

Od 1 lutego do 30 czerwca 1926 uczył w klasie II ustawodawstwa górniczego i przepisów górniczo-policyjnych 1, zaś w klasach IV a i IV b przez jedną godzinę tygodniowo łączonych, tegoż przedmiotu 3, tygodniowo godzin 4.

3. Praktykant rachunkowy **Heilman** Adam uczył: od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926 w klasie IV rachunkowości kopalnianej 1 godzinę tygodniowo, zaś od 1 do 13 lutego 1926 w klasie II tegoż przedmiotu 2, a w klasach IVa i IVb po 1 godzinie, tygodniowo godzin 4.

Od 14 lutego 1926 naukę powyższego przedmiotu prowadził dr. **Łacki** Jan.

4. St. szychtowy **Kottas** Piotr uczył: od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie IV rachunkowości kopalnianej 1 godzinę tygodniowo. Od 1 września 1925 naukę powyższego przedmiotu prowadził **Heilman** Adam.

5. Dypl. inż. **Kowalczyk** Piotr uczył: od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie II a i II b nauki o złożach po 1 godzinie, w klasie III górnictwa 4, tygodniowo godzin 6.

6. Proboszcz i dziekan tutejszy ks. **Lewek** Michał udzielał od 1 lutego do 30 czerwca 1926 w klasie I i II nauki etyki i kwestji społecznych po 1 godzinie, tygodniowo godzin 2.

7. Dr. **Łacki** Jan uczył od 14 lutego do 8 marca 1925 rachunkowości kopalnianej w klasie II, zaś w klasach IVa i IVb po 1 godzinie, tygodniowo godzin 4.

Od 9 marca 1926 naukę powyższego przedmiotu prowadził praktykant rachunkowy **Winiewski** Marian.

8. Prof. gimn. **Mikucki** Silvio uczył od 1 września do 31 października 1925 w klasie III a, III b i IV historii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny, tygodniowo godzin 6 (patrz a) nauczyciele stali 4. dr. **Langie**).

9. Prof. gimn. **Piernikarczyk** Józef uczył od 1 września do 31 października 1925 w klasie I i II historii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny, tygodniowo godzin 4 (patrz a) nauczyciele stali: Dr. **Langie**).

10. Kand. inż. **Piestrak** Kazimierz prowadził w charakterze asystenta inż. **Rudolphiego** od 1 kwietnia do 30 czerwca 1925 rysunki z maszynoznawstwa w klasach I, II i III, nadto zastępował tegoż profesora w wykładach w czasie wycieczek naukowych, wreszcie pracował nad uporządkowaniem inwentarzy szkolnych i biblioteki.

Od 1 września do 31 października 1925, wskutek braku sił nauczycielskich do wykładu górnictwa, uczył w klasie II, IIIa i IIIb tegoż przedmiotu po 3 godziny, tygodniowo godzin 9.

11. Inspektor szkół **Ranoszek** Franciszek uczył od 7 września do 31 października 1925 w klasie II, III a i III b języka polskiego po 3 godziny, tygodniowo godzin 9.

12. Dyrektor gimn. ks. dr. **Siara** Aleksy uczył od 1 lutego do 30 czerwca 1925 w klasie III i IV historii i ogólnego ustawodawstwa po 2 godziny, tygodniowo godzin 4 (patrz b) nauczyciele pomocniczy 8. **Mikucki**, oraz a) nauczyciele stali: Dr. **Langie**).

13. Dypl. inż. **Wendt** Władysław uczył od 19 października do 15 grudnia 1925 w zastępstwie chorego inż. **Gawrońskiego** w klasie III a i III b górnictwa po 8 godzin, tygodniowo godzin 16, zaś w klasie IV naukowej organizacji pracy 1 godzinę tygodniowo.

14. Prakt. rachunkowy **Winiewski** Marian uczył od 9 marca do 30 czerwca 1926 w klasie II, IV a i IV b rachunkowości kopalnianej 2, wzgl. po 1 godzinie, tygodniowo godzin 4 (patrz b) nauczyciele pomocniczy 7. Dr. **Łacki**).

c) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:

1. Prof. sem. naucz. **Wójcikiewicz** Antoni uczył od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 w klasach I—IV śpiewu 2 godziny tygodniowo.

2. Instruktor 11 pułku piechoty w Tarn. Górach prowadził od 1 listopada 1925 do 30 czerwca 1926 ćwiczenia w hufcu szkolnym po 2 godziny tygodniowo. (Kierownictwo wojskowe spoczywało w ręku kapitana **Mroczkowskiego** Kazimierza, zaś nadzór szkolny w ręku prof. **Rutowskiego** Zygmunta).

Stan grona nauczycielskiego dnia 1 lutego 1925:

Dyrektor: dypl. inż. **Piestrak** Feliks.

a) Nauczyciele stali:

1. Dypl. inż. **Gawroński** Ludwik,
2. Dypl. inż. dr. **Jabłoński** Bolesław,
3. Em. insp. gór. **Latacz** Józef,
4. Nauczyciel **Łaszczewski** Jan,
5. Dypl. inż. **Rudolphi** Karol,
6. Profesor **Rutowski** Zygmunt,
7. Dypl. inż. **Słotwiński** Konstanty.

b) Nauczyciele pomocniczy:

1. Fizyk pow. dr. **Hager** Bronisław,
2. Dypl. inż. **Hanasiewicz** Włodzimierz,
3. St. szychtowy **Kottas** Piotr,
4. Dypl. inż. **Kowalczyk** Piotr,
5. Dyrektor gimn. ks. **Siara** Aleksy,
6. Prof. sem. naucz. **Wójcikiewicz** Antoni.

Stan grona nauczycielskiego dnia 30 czerwca 1925:

Dyrektor: dypl. inż. **Piestrak** Feliks.

a) Nauczyciele stali:

1. Dypl. inż. dr. **Jabłoński** Bolesław,
2. Profesor dr. **Langie** Stanisław,
3. Dypl. inż. **Niziński** Stanisław,
4. Dypl. inż. **Rudolphi** Karol,
5. Dypl. inż. **Russek** Stanisław,
6. Profesor **Rutowski** Zygmunt,
7. Dypl. inż. **Słotwiński** Konstanty.

b) Nauczyciele pomocniczy:

1. Lekarz dr. **Hager** Bronisław,
2. Dypl. inż. **Hanasiewicz** Włodzimierz,
3. Proboszcz ks. **Lewek** Michał,
4. Prakt. rach. **Winiewski** Marjan,
5. Prof. sem. naucz. **Wójcikiewicz** Antoni.

IV.

Plan nauki od 1 lutego 1925 do 31 stycznia 1926

dla klas I—IV i od 1 lutego do 30 czerwca 1926 dla klasy IV.

Nauka dwuletnia.

		Ilość godzin nauki w tygodniu			
w klasie:		I	II	III	IV
I. Górnictwo	.		9	8	10
II. Ustawodawstwo górnicze i					
przepisy górniczo-policyjne					2
do przeniesienia			9	3	12

	Ilość godzin nauki w tygodniu			
w klasie:	I	II	III	IV
z przeniesienia		9	3	12
III. Mineralogia i geologia		4		
IV. Nauka o złożach		1		
V. Miernictwo górnicze i rysunki		3	3	3
VI. Geometria wykreślna i rysunki	5			
VII. Maszynoznawstwo i rysunki		6	4	4
VIII. Elektrotechnika				4
IX. Chemia	2			
X. Rozbiór gazów				2
XI. Fizyka	4			
XII. Techniczna mechanika		2		
XIII. Geometria poglądowa i rysunki	5			
XIV. Arytmetyka i liczenie	5			
XV. Sortowanie			2	
XVI. Historia i ogólne ustawodawstwo	2	2	2	2
XVII. Ratownictwo górnicze			2	
XVIII. Ekonomia ruchu kopalnianego			2	
XIX. Rachunkowość kopalniana				1
XX. Język polski	4	3	3	3
XXI. Pierwsza pomoc w wypadkach			2	
Razem tygodniowo godzin	28	30	28	31

Powyższy plan nauki uległ od 1 kwietnia 1925 zmianie, a mianowicie w myśl polecenia wizytatora szkół p. inż. Zygmunta **Rajdeckiego** z dnia 30 marca 1925 powiększono w klasie I ilość godzin chemii z 2 na 3, zaś w klasie II ilość godzin języka polskiego z 3 do 4 godzin tygodniowo (patrz objaśnienia planu nauki szkoły górniczej w Tarnowskich Górach, zawarte w Sprawozdaniu Dyrekcji szkoły górniczej za 86 rok szkolny 1924/25, str. 9 do 15).

V.

Plan nauki od 1 lutego do 30 czerwca 1926

dla klas I—III.

Nauka trzyletnia.

		Ilość godzin nauki w tygodniu			
w klasie:		I	II	III	razem
I.	Górnictwo	3	10	7	20
II.	Ustawodawstwo górnicze i przepisy górniczo-policyjne		1	2	3
III.	Mineralogia i geologia		5		5
IV.	Miernictwo nadziemne		3		3
V.	Miernictwo podziemne (górn.)			2	2
do przeniesienia		3	19	11	33

		Ilość godzin nauki w tygodniu			
w klasie:		I	II	III	IV
z przeniesienia		3	19	11	33
VI.	Geometria wykreślna	3			3
VII.	Maszynoznawstwo ogólne		3		3
VIII.	Maszynoznawstwo górnicze			3	3
IX.	Elektrotechnika			3	3
X.	Chemia	3			3
XI.	Rozbiór gazów			1	1
XII.	Fizyka	4			4
XIII.	Techniczna mechanika	2			2
XIV.	Geometria poglądowa i trygonometria	5			5
XV.	Arytmetyka i algebra	6			6
XVI.	Sortowanie (wzbogacanie kopaliny)			2	2
XVII.	Historja, geografia i ogólne ustawodawstwo	2	2	2	6
XVIII.	Ratownictwo górnicze		2	1	3
XIX.	Ekonomia ruchu kopalnianego i naukowa organizacja pracy			2	2
XX.	Rachunkowość kopalniana		2		2
XXI.	Język polski	4	3	3	10
XXII.	Pierwsza pomoc w wypadkach i higiena		1	1	2
XXIII.	Budownictwo		1	2	3
XXIV.	Kaligrafja	1			1
XXV.	Rysunki z geometrii poglądowej	2			2
XXVI.	Rysunki z geometrii wykreślnej	2			2
XXVII.	Rysunki sytuacyjne		2		2
XXVIII.	Rysunki z miernictwa górniczego			2	2
XXIX.	Rysunki z maszynoznawstwa ogólnego		2		2
XXX.	Rysunki z maszynoznawstwa górniczego			2	2
XXXI.	Rysunki z budownictwa			2	2
XXXII.	Nauka etyki i kwestji społecznych	1	1	1	3
do przeniesienia		38	38	38	114

Przedmioty nadobowiązkowe:

	Ilość godzin nauki w tygodniu			
w klasie:	I	II	III	IV
z przeniesienia:	38	38	38	114
XXXIII. Śpiew	2	2	2	6
XXXIV. Gimnastyka (przysposobie- nie wojskowe)	2	2	2	6
Ogółem	42	42	42	126

Objaśnienie powyższego planu.

I. GÓRNICTWO.

I. Klasa.

Wiadomości wstępne.

1. Historia górnictwa polskiego.
2. Wiadomości ogólne.
3. Sposoby urabiania minerałów:

A. Roboty kopackie, kilofove, klinowe, robota klino-młotowa, urabianie skał przy użyciu wody.

B. Roboty strzelnicze: wykonywanie otworów wiertniczych: a) wierceniem ręcznym, b) wierceniem maszynowym, materiały wybuchowe i zapalczce, ładowanie i odpalanie otworów nabojuowych.

C. Wiertarki obrotowe i udarowe, młotki wiertnicze, wrębówki, pogłębiarki.

4. Roboty przygotowawcze:

A. Wytrobiska górnice: chodniki, sztolnie, świetlniki, przecznice, pochylnie.

B. Obudowa chodników: a) obudowa drzewna, b) obudowa wbijana, c) obudowa chodników murowa, d) obudowa żelazna.

5. Opis najważniejszych części maszyn i przyrządów używanych w górnictwie.

3 godziny tygodniowo.

II. Klasa.

Złoża minerałów użytecznych.

a) Pokłady: Ogólne pojęcie, rozciągłość i upad, miąższość pokładów, złożenie, łupliwość i wydajność pokładów, nieprawidłowość w zaleganiu pokładów.

b) Żyły: Pojęcie o żyłach, żyły rudonośne i kamieniste, łupiny, smugi, grubość, zawartość i krzyżowanie się żył, uskoki.

c) Złoża nieforemne: Składy i gniazda, złoża napływowe, usypy.

Płody kopalne w Polsce.

a) Geneza węgla, b) geneza soli, c) geneza rud kruszcowych.

Rodzaje węgla i ich własności fizyczne.

Zachowanie się węgla przy spalaniu i dobór węgla.

Roboty poszukiwawcze.

1. Poszukiwanie i badanie złóż minerałów użytecznych.

2. Głębokie wiercenia: wiercenie udarowe, obrotowe, wiercenie koroną diamentową i wiercenie na linie. Rurowanie otworów wiertniczych, łyżkowanie, pompowanie, torpedowanie, tłokowanie. Oznaczenie rozciągłości i upadu warstw z rdzeni wiertniczych.

Roboty przygotowawcze.

1. Szyby: a) pogłębianie szybów w skałach twardych i zwięzłych przy nieznacznym przypływie wody, b) pogłębianie szybów poniżej poziomu, na którym prowadzi się odbudowę pokładów, c) pędzenie szybów z dołu do góry.

2. Obudowa szybów: a) obudowa drzewna, b) obudowa szybów murowa, c) obudowa szybów żelazna.

3. Obudowa szybów wodoszczelna: a) obudowa wodoszczelna w skałach zwięzłych przy umiarkowanym przypływie wody, b) obudowa drzewna, c) obudowa wodoszczelna murowa, d) obudowa wodoszczelna w skałach zwięzłych przy bardzo znacznym przypływie wody, e) pogłębianie i obudowa szybów w kurzakach.

10 godzin tygodniowo.

Odbudowa złóż mineralnych.

III. Klasa. Systemy odbudowy bez podsadzki: a) odbudowa filarowa, b) odbudowa filarowa w Zagłębiu Dąbrowskiem, c) sposób odbudowy grubych pokładów węgla z podsadzeniem wyrobisk podsadzką płynną, d) odbudowa pokładów węgla brunatnych.

Odbudowa komorowa: a) odbudowa składów soli zielonej w Wieliczce, b) odbudowa pokładów soli spożowej i szybkowej w Wieliczce. Odbudowa dukłami i odbudowa za pomocą rozpuszczania (ługownie). Odbudowa odkrywkowa. Odbudowa torfowisk. Odbudowa minerałów w znacznych głębokościach.

Przewóz.

1. Przewóz kopalniany: a) przewóz z odbudowy do chodników przewozowych, b) przewóz chodnikami, c) przewóz na pochylniach, d) przewóz szymbami wyciągowymi.

2. Przewóz na powierzchni.

Przewietrzanie.

Część ogólna.

1. Powietrze kopalniane.
2. Oświetlenie kopalni.
3. Dostarczanie powietrza.
4. Rozprowadzanie powietrza.
5. Pożary w kopalniach, gazy kopalniane i inne.

Odwadnianie.

1. Odwadnianie na powierzchni.
2. Odwadnianie w kopalni, budowa tam wodnych itd.
7 godzin tygodniowo.

Celem uzupełnienia teoretycznej nauki z zakresu górnictwa będą urządzane z uczniami wycieczki naukowe. Każdą wycieczkę przygotowuje starannie nauczyciel, a mianowicie odbędzie wpiery wycieczkę sam, poczem pouczy uczniów przy pomocy szkiców o tem, co będą oglądać w czasie wycieczki i na co winni zwracać szczególniejszą uwagę.

Uczniowie winni wypracować sprawozdanie z wycieczki wraz ze szkicami, które odnośny nauczyciel przejrzy i poprawi nie tylko ze względu na treść techniczną, lecz i ze względu na styl, ortografię i wykonanie rysunków.

II. USTAWODAWSTWO GÓRNICZE I PRZEPISY GÓRNICZO-POLICYJNE.

Ustawodawstwo górnicze.

II. Klasa.

1. Pruska powszechna ustawa górnicza z dnia 24-go czerwca 1865, obowiązująca w Województwie Pomorskiem, Poznańskiem i Śląskiem z wyjątkiem powiatów Cieszyńskiego i Bielskiego.

2. Ustawa o władzach górniczych z 4 i 11 kwietnia 1924 roku.

3. Najważniejsze obowiązujące w górnictwie wyjątki z pruskiej ustawy przemysłowej z 21 czerwca 1869.

4. Najważniejsze ustępy ze zbioru pruskich ustaw prawa pracy z 11 sierpnia 1919.

1 godzina tygodniowo.

Przepisy górniczo-policyjne.

III. Klasa.

1. Ogólne przepisy górniczo-policyjne dla górnośląskiej części okręgu Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach z uzupełnieniem przepisów z dnia 3 stycznia i 2 lipca 1923.

2. Rozporządzenie górniczo-policyjne w przedmiocie zwalczania niebezpieczeństwa pyłu węglowego w kopalniach węgla kamiennego w okręgu Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach.

3. Przepisy górniczo-policyjne dla ruchu kopalń rudy żelaznej na Górnym Śląsku.

4. Przepisy górniczo-policyjne dotyczące ruchu kopalnianych urządzeń kolejowych dla górnośląskiej części okręgu Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach.

2 godziny tygodniowo.

III. MINERALOGJA I GEOLOGJA.

II. Klasa.

1. Krystalografia i mineralogia fizyczna.

2. Najważniejsze minerały Górnego Śląska.

3. Badania za pomocą dmuchawki.

4. Nauka o skałach ze szczególnem uwzględnieniem petrograficznych stosunków Górnego Śląska.

5. Nauka o formacjach geologicznych i najważniejszych przewodnich skamieniałościach.

6. Odczytywanie map i rysowanie map i przekroji w podziale zmniejszonej.

6 godzin tygodniowo.

IV. MIERNICTWO NADZIEMNE.

II. Klasa.

Program miernictwa nadziemnego obejmuje: a) wykłady, b) ćwiczenia.

a) Wykłady:

1. Geodezja i jej podział.

2. Pojęcia wstępne z geografii matematycznej.

3. Poziom rzeczywisty i pozorny.

4. Jednostka długości, miara kątowa, plan i podziałka rysunku.

5. Prace polowe: tyczenie linii prostych, przyrządy do pomiaru długości, węgielnice i ich sprawdzanie, zagadnienia z tyczenia prostych, pomiar długości, zagadnienia z pomiarów linii prostych.

6. Zdjęcia małych obszarów.
7. Planimetria, planimetry: biegunowy, paskowy nitkowy.
8. Miary rysunkowe, podziałka poprzeczna.
9. Przyrządy do pomiaru wysokości, niwelacja, profil podłużny i poprzeczny, plany warstwiczne, maniera Lehmana.
10. Przyrządy optyczne: lupa, luneta astronomiczna, siatka i oś celowa.
11. Łata niwelacyjna i przyrządy niwelacyjne, rektyfikacja instrumentu niwelacyjnego.
12. Instrument uniwersalny, noniusz, pomiar kątów poziomych sposobem pojedynczym i repetycyjnym.
13. Obliczenie współrzędnych punktów na płaszczyźnie, obliczenie azymutów i współrzędnych trójkątów.
14. Tyczenie łuków.
15. Zdjęcia stolikowe.

3 godziny tygodniowo.

b) Ćwiczenia:

1. Praktyczne zaznajomienie się z instrumentami mierniczymi na podwórzu szkolnem względnie w najbliższej okolicy szkoły.
2. Wykonanie samodzielnych prac z zakresu niwelacji, zdjęcia małych obszarów najprostszymi sposobami mierniczymi, w miarę możliwości za pomocą stolika mierniczego, oraz tyczenie łuków. Powyższe ćwiczenia należy wykonać z końcem maja w czasie 4—6 dni i to w ten sposób, by każda z grup uczniów zaznałomiła się z praktycznem użyciem najważniejszych instrumentów mierniczych.

V. MIERNICTWO PODZIEMNE (GÓRNICZE).

III. Klasa. Program miernictwa podziemnego obejmuje: a) wykłady, b) ćwiczenia.

a) Wykłady:

1. Wiadomości wstępne z miernictwa górniczego.
2. Igła magnesowa, cel miernictwa górniczego. Objasnienie wyrazów właściwych miernictwu górniczemu. Tyczenie linii prostych. Pomiar długości w kopalni, naciąganie sznura mierniczego.
3. Instrumenta miernicze igło-magnesowe, wieszadło, przykładka, półkole.
4. Przyrządy pomocnicze zezwalające na użycie kompasu w obecności żelaza, ciągi skrzyżowane, sztabka kompasowa.

5. Pomiar głębokości szybów, wykonanie robót mierniczych, wyznaczenie godziny w kopalni, lampy miernicze, czystopisy pomiarów.

6. Przykładanie czyli rysowanie ciągów górniczych: a) mechaniczna, b) według obliczonych współrzędnych.

7. Księga współrzędnych, obliczanie zdjęć, zagadnienia.

8. Zdjęcia teodolitem, sygnały przy stosowaniu pomiarów o punktach stałych, obliczenia miernicze, pomiary nawiązane i orientacyjne.

9. Wyznaczenie południka astronomicznego i niwelacja w kopalni.

2 godziny tygodniowo.

b) Ćwiczenia:

1. Praktyczne zaznajomienie się z instrumentami mierniczymi na podwórzu szkolnem względnie w najbliższej okolicy szkoły.

2. Wykonanie samodzielnego zdjęcia pewnej części okolicznej kopalni za pomocą kompasu oraz teodolitu wraz z niwelacją i pionowaniem szybu.

Powyższe ćwiczenia należy wykonać w połowie czerwca w czasie dni 4 i to w ten sposób, by każda z grup uczniów zaznaomiła się z praktycznem użyciem najważniejszych instrumentów mierniczych.

VI. GEOMETRIA WYKREŚLNA.

I. Klasa.

Pojęcie rzutu, różnorakie rodzaje rzutów, rzuty cechowane. Nauka ogólnie-teoretyczna jest ograniczoną, natomiast zastosowaną do potrzeb wykonywania rysunków z miernictwa, z maszynoznawstwa, budownictwa, oraz szkiców górniczo-technicznych.

3 godziny tygodniowo.

VII. MASZYNOZNAWSTWO OGÓLNE.

II. Klasa.

Nauka o materiałach: żelazo, metale i ich stopy, drzewo, skóra, guma, azbest, materiały szlifierskie, smary. Krótki opis ich obróbki. Części maszyn: nity, śruby, kliny, wały, osie, łożyska, sprzęgła, koła pasowe, koła linowe, koła cierne, koła zębate, łańcuchy, tłoki, korbowody, prostowody.

Ogólne wiadomości o cieple i własnościach pary. Konstrukcja kotłów parowych i ich systemy, uzbrojenie, obmurowanie, obliczenie powierzchni ogrzewanej, prze-

grzewacze, ogrzewacze. Rurociągi parowe nadziemne i podziemne. Obsługa i przepisy dla ruchu kotłów.

3 godziny tygodniowo.

VIII. MASZYNOZNAWSTWO GÓRNICZE.

III. Klasa. Maszyny parowe. Praca maszyn parowych i jej mierzenie. Konstrukcja maszyn jedno- i wielocylindrowych, wydychowych i z kondensacją, stawidła suwakowe, zaworowe, kurkowe i zwrotne. Kołowroty parowe, turbiny parowe. Zasada działania pomp. Pompy tłokowe (części składowe, działanie zaworów i bań powietrznych, systemy pomp). Pompy obrotowe, pompy odśrodkowe, ich działanie i konstrukcja. Pompa Mamut, pulsometry, ejektory, injektory. Rurociągi wodne, wentylatory, kompresory, ich działanie i konstrukcja.

Urządzenia wyciągowe w kopalniach, maszyny wyciągowe, konstrukcje lin, bębnow, kół linowych i klatek, urządzenia hamownicze i bezpieczeństwa.

3 godziny tygodniowo.

IX. ELEKTROTECHNIKA.

III. Klasa. Krótkie powtórzenie nauki elektryczności wykładanej w klasie I w fizyce. Magnetyzm, elektromagnetyzm, wytwarzanie prądu w prądnicach. Prąd zmienny i stały. Budowa prądnic. Samowzbudzenie, prądnic szeregowa, bocznikowa i szeregowo-bocznikowa. Połączenie kilku prądnic. Moc prądu. Prądnice prądu trójfazowego. Silniki elektryczne. Obsługa prądnic i silników. Przetwornice i transformatory. Akumulatory. Oświetlenie elektryczne. Zastosowanie środków bezpieczeństwa.

Naukę elektryczności należy oprzeć na doświadczeniach i praktycznych ćwiczeniach i zastosować ją do wymogów górnictwa.

3 godziny tygodniowo.

X. CHEMIA.

I. Klasa. Wiomości wstępne: Ciało i materja. Zmiana stanu skupienia. Gęstość. Fizyczne i chemiczne właściwości ciał. Naczynia i przyrządy chemiczne. Filtrowanie, krystalizowanie, topienie, sublimowanie, dystalowanie, suszenie.

a) Pojęcia ogólne: Zjawiska fizyczne i chemiczne, rodzaje reakcji chemicznych, pierwiastki, energia che-

miczna, atom i cząsteczka, symbole, wzory i równania chemiczne.

b) Tlen, wodór i ich związki. c) Kwasy, zasady i sole. d) Azot, powietrze i gazy szlachetne. e) Grupa chloru. f) Grupa siarki. g) Grupa fosforu. h) Grupa węgla. i) Zasadnicze prawa i teorie chemiczne. j) Grupa potasu. k) Grupa wapna. l) Grupa magnezu. m) Grupa miedzi. n) Grupa glinu. o) Grupa żelaza. p) Grupa cyny. r) Grupa metali szlachetnych. s) Układ perjodyczny pierwiastków.

3 godziny tygodniowo.

XI. ROZBIÓR GAZÓW.

III. Klasa. Mechanika gazów. Rozbiór gazów i w miarę możliwości ćwiczenia praktyczne wszystkich uczniów naraz. Branie prób powietrza i gazów. Oznaczanie zawartości tlenu, kwasu węglowego, tlenku węgla i metanu. Badanie dymów pożarnych. Najważniejsze przyrządy służące do rozbioru gazów.

1 godzina tygodniowo.

XII. FIZYKA.

I. Klasa. Wielkość i ciężar ciał, siły międzycząstkowe, nauka o ruchu (kinetyka), nauka o równowadze (statyka), praca i tarcie, maszyny proste, ruchy złożone, nauka o płynach (hydromechanika), nauka o cieple (kaloryka), nauka o świetle (optyka), z szczególnem uwzględnieniem odbicia i załamania się światła, a więc zwierciadeł płaskich, pryzmatów, soczewek, mikroskopów, lupy i lunet, nauka o magnetyźmie, nauka o elektryczności, elektryczność statyczna, prąd galwaniczny, indukcyjny i termoelektryczny, jednostki pomiarowe: wolt, amper, om, wat i przyrządy do mierzenia.

4 godziny tygodniowo.

XIII. TECHNICZNA MECHANIKA.

I. Klasa. W ścisłej łączności z kinetyką, statyką i hydromechaniką, wykładaną w fizyce; nadto należy zwrócić szczególniejszą uwagę na naukę składania i rozkładania sił, dźwignie, wagi dziesiętne i pomostowe, oznaczenie środka ciężkości, równoległych sił i momentów statycznych. Prócz tego należy zapoznać uczniów z oporami tarcia, wyznaczeniem współczynników i kąta tarcia przy ślizganiu i toczeniu, wyjaśnić hamulce klockowe, taśmo-

we i różniczkowe, oraz maszyny proste i złożone, wreszcie podać pojęcie zasadnicze o pracy, posługując się, o ile możności, doświadczeniami i jak najprostszemi obliczeniami.

2 godziny tygodniowo.

XIV. GEOMETRJA POGLĄDOWA I TRYGONOMETRJA

I. Klasa. Planimetria; kąt, trójkąt, czworobok, równoległobok, trapez, koło. Obliczenie powierzchni, proporcja boków, podobieństwo i przystawanie trójkątów, twierdzenie Pytagorasa.

Stereometria: Obliczenie powierzchni i objętości brył. Goniometria i trygonometria: funkcje kątów, logarytmy funkcji kątów, trygonometryczne rozwiązanie trójkątów prostokątnych i ukośnokątnych. W ciągu roku 10 zadań szkolnych.

5 godzin tygodniowo.

XV. ARYTMETYKA I ALGEBRA.

I. Klasa. Arytmetyka: Liczenie, liczba, cztery działania liczbami całkowitemi i dziesiętnymi niemianowanemi i mianowanemi prostemi, miary, wagi i monety, cztery działania liczbami wielorakimi, podzielność liczb, (największy wspólny dzielnik, najmniejsza wspólna wielokrotność większych liczb), cztery działania ułamkami zwykłymi, rachunek zapomocą wpioskowania, stosunki i proporcje, rachunek procentu, odsetki proste i eskont. Reguła trzech złożona, rachunek procentu składanego, rachunek spółki, rachunek mieszaniny, rachunek łańcuchowy, rachunek terminu średniego.

Algebra: Działania liczbami algebraicznymi, jednocmiany i wielomiany, podnoszenie liczb do kwadratu i wyciąganie pierwiastka kwadratowego z liczb, ułamki algebraiczne, równania stopnia pierwszego z jedną niewiadomą, równania stopnia pierwszego z wielu niewiadomymi, podnoszenie liczb do sześcienną i wyciąganie pierwiastka sześciennego z liczb, równania dwumienne stopnia drugiego i trzeciego, logarytmy. W ciągu roku 10 zadań szkolnych.

6 godzin tygodniowo.

XVI. SORTOWANIE (WZBOGACANIE KOPALIN).

III. Klasa. Wiadomości wstępne, dotyczące ogólnych zasad sortowania: 1. Sortowanie suche; 2. Rozdrabnianie i mie-

lenie (ręczne, maszynowe oraz przyrządy do rozdrażniania służące jak: łamaki, walce, tłuczki i młyny); 3. Sortowanie mokre: a) teoria sortowania, b) sita, rzeszota i ruszty, c) osadzanie, oraz przyrządy do osadzania służące jak: osadzarki zwyczajne, tłokowe, systemu Braunsa, Meguina, Bauma; Schucharda, Büttchenbacha i osadzarki okrągłe, d) przyrządy prądowodne, e) gatunkowanie na pławniskach; 4. Rzadziej używane sposoby sortowania; 5. Urządzenia pomocnicze: a) wypróżnianie wózków, wywroty, b) przewóz w sortowniach, c) ładowanie; 6. Gospodarka wodna; 7. Opis ważniejszych sortowni w Polsce.

2 godziny tygodniowo.

XVII. HISTORIA, GEOGRAFJA I OGÓLNE USTAWODAWSTWO.

I. Klasa.

Historja: Wybrane ustępy z dziejów Polski od czasów przedhistorycznych do odsieczy Wiednia (według programu II klasy gimnazjów państwowych, M. W. R. i O. P. z roku 1923). Materiał naukowy, jak to okazuje się z programu, został zaczerpnięty z całości dziejów narodowych, jednakże w ograniczonej ilości, aby go skutecznie opracować bez szkodliwego pośpiechu w ciągu wyznaczonego na naukę czasu.

Geografia: Krótki pogląd na wszystkie części świata z szczegółowem uwzględnieniem Europy wraz z charakterystyką otaczających ją mórz i oceanów. Przy opisie poszczególnych krajów europejskich należy uwzględnić przede wszystkim Anglię i Francję, oraz kraje sąsiadujące z Polską, a więc Czechosłowację, Niemcy i Rosję. W opisie innych krajów należy unikać szczegółów, podkreślając położenie geograficzne i stąd wynikające charakterystyczne cechy (fizyczne, gospodarcze, polityczne) oraz zwracając szczególną uwagę na stosunki danego kraju z Polską.

2 godziny tygodniowo.

II. Klasa.

Historja: Wybrane ustępy z dziejów Polski od odsieczy Wiednia do wskrzeszenia państwa polskiego (według programu III klasy gimnazjów państwowych M. W. R. i O. P. z roku 1923). Należy trzymać się materiału naukowego, podanego w powyższym programie, celem skutecznego opracowania go bez szkodliwego pośpiechu w ciągu wyznaczonego na naukę czasu.

Geografia: 1. Obraz geograficzny Rzeczypospolitej Polskiej: granice państwa, poszczególne krainy, życie gospodarcze, rozwój kulturalny, podział administracyjny. 2. Polacy poza granicami Rzeczypospolitej w krajach sąsiednich, na obczyźnie. 3. Znaczenie Polski w Europie, wynikające z położenia geograficznego (według programu klasy V wydziału matematyczno - przyrodniczego gimnazjów państwowych M. W. R. i O. P. z roku 1922).

2 godziny tygodniowo.

III. Klasa. **Historja:** Nauka o Polsce współczesnej na tle stosunków światowych ze szczególnem uwzględnieniem geografii ekonomicznej oraz stosunków społecznych i politycznych, pojęta jako nauka obywatelska: 1. Co to jest Polska: położenie geograficzne Polski, granice i obszar Polski, wpływ warunków fizjograficznych Polski na życie gospodarcze i kulturalne w przeszłości i obecnie, zaludnienie. 2. Wiadomości wstępne o życiu gospodarczem: rolnictwo, górnictwo, przemysł, środki wymiany, handel, pogląd na obecny stan gospodarczy świata i Polski. 3. Ustrój społeczny Polski. 4. Co to jest państwo: państwowość polska dawniej, a dzisiaj, ustrój obecnego państwa polskiego, życie polityczne, prawo. 5. Kultura i cywilizacja: obowiązki obywatela polskiego (według programu matematyczno - przyrodniczego gimnazjów państwowych M. W. R. i O. P. z roku 1922).

Geografia: Powtórzenie materiału wyłożonego w klasie I i II oraz szczegółowy przegląd poszczególnych krajów europejskich z podaniem uczniom niektórych kwestji z geografji fizycznej, np. klimatu oceanicznego a lądowego, lodowców, typy wybrzeży, starszych typów gór, jezior itd.

2 godziny tygodniowo.

XVIII. RATOWNICTWO GÓRNICZE.

II. Klasa. Powtórzenie materiału wyłożonego z chemji o tlenie, azocie i powietrzu. Własności powietrza, skład powietrza, temperatura powietrza w kopalni: gazy szkodliwe, występujące w kopalniach (kwas węglowy), tlenek węgla, gaz siarkowodorowy, wodór, azot, gazy węglowodorowe, powietrze wybuchające, ich powstanie. Pożary w kopalniach, ich powstanie i tłumienie, oraz zapobieganie pożarom. Przyrządy do oddychania: maski, przyrządy węzowe, zbiornikowe, przyrządy Tow. Akc. Westfalja, przyrządy systemu Drägera, przyrządy Dräger-Tübben, pneumatogeny, aerolity itp. Badanie, czyszczenie i przechowywanie przyrządów do oddychania. Napełnianie butli tlenem.

Naukę ratownictwa górniczego należy prowadzić o ile możliwości praktycznie, posługując się przyrządami szkolnymi, które w miarę istniejących funduszy należy uzupełniać i utrzymywać w stanie nienagannym.

2 godziny tygodniowo.

III. Klasa. Powtórzenie materiału wyłożonego w klasie II. Cel, rozwój i organizacja ratownictwa górniczego. Najpożrebniejsze urządzenia ratownicze w kopalniach. Stacje ratunkowe. Sztolnie doświadczalne. Załogi ratownicze. Oświetlenie wyrobisk górniczych w czasie akcji ratunkowej. Zapobieganie wypadkom wpadania ludzi do wyrobisk górniczych (szybów, szybików, kominów i t. d.) Zapobieganie niebezpieczeństwom przez wodę i gazy. Zapobieganie pożarom kopalnianym i ich gaszenie. Środki zapobiegawcze w razie wybuchu gazu kopalnianego, pyłu węglowego lub pożaru. Zapobieganie wypadkom powstającym w czasie przewożu poziomego, pochyłego i pionowego. Ratowanie robotników poparzonych od strzału, gazów itp. Ratowanie ludzi porażonych prądem elektrycznym. Nurkowanie i przyrządy nurkowe. Statystyka nieszczęśliwych wypadków w górnictwie, a w szczególności w kopalniach górnośląskich.

Celem uzupełnienia nauki teoretycznej z zakresu ratownictwa, należy odbyć z uczniami wycieczkę do nowoczesnie urządzonej stacji ratunkowej, celem zaznajomienia się z najnowszymi zdobyczami na polu ratownictwa, z której to wycieczki winni uczniowie złożyć szczegółowe sprawozdanie na piśmie.

1 godzina tygodniowo.

XIX. EKONOMJA RUCHU KOPALNIANEGO I NAUKOWA ORGANIZACJA PRACY.

III. Klasa. **Ekonomja ruchu kopalnianego:** Ogólne zasady ekonomji społecznej. Pojęcia i zadania ekonomji ruchu kopalnianego. Warunki dla popłatności odbudowy złoża minerałów. Koszta własne i cena sprzedaży wydobytego minerału. Odbudowa ratunkowa. Szacowanie wartości kopalni. Statystyka robót kopalnianych. Organizacja przedsiębiorstw przemysłowo-górnich. Pracodawcy i pracoborcy oraz ich organizacja w Związkach i Towarzystwach.

Naukowa organizacja pracy: Ogólne zasady. Badania psychotechniczne. Sposoby wykonywania metod N. O. P. Układanie diagramatu pracy według danych chronometrażu (czasowania). Analiza wykresów, ustalanie

wad i ich przyczyn. Zestawienia harmonogramu, ustalanie wzorcowego planu pracy. Przykłady stosowania N. O. P. w górnictwie. Literatura N. O. P.

2 godziny tygodniowo.

XX. RACHUNKOWOŚĆ KOPALNIANA.

II. Klasa. Administracyjne prowadzenie ruchu kopalni. Zasady buchalterji pojedynczej: księgi handlowe, inwentarz, memoriał (pamiętnik, dziennik, księga kasy, księga główna, księgi pomocnicze: a) księga kopii listów, b) księga faktur, c) księga towarów, d) księga terminów wypłat, e) księga towarów komisowych, f) księga zamówień, sposób prowadzenia rachunków w mniejszych przedsiębiorstwach przemysłowych. Zasady buchalterji podwójnej w zarysie. Prowadzenie listy zarobków. Rachunek materiałów.

2 godziny tygodniowo.

XXI. JĘZYK POLSKI.

Program ogólny, obowiązujący wszystkie klasy.

Nauka języka polskiego w szkołach zawodowych należy do tak zwanych przedmiotów ogólno-kształcących, przeto w programie naukowym języka wykładanego należy uwzględnić dwa postulaty, a mianowicie: 1. ogólne wykształcenie, 2. praktyczny związek nauki języka ojczystego z przedmiotami zawodowymi i z przyszłym zawodem uczniów. W sprawie ogólnego wykształcenia należy zastosować program ministerjalny dla nauki języka polskiego w niższych klasach gimnazjum humanistycznego (patrz M. W. R. i O. P. Program gimnazjum państwowego, gimnazjum niższe, wyd. V. Warszawa 1923), gdyż uczniowie słabo władający językiem polskim nie dostosowaliby się do planu klas wyższych gimnazjum humanistycznego. By zaś to ogólne wykształcenie dostosować do szkoły zawodowej, należy w lekturze i w czytankach uwzględnić to, co ma związek z przemysłem górnym, a więc wybrać przystępne artykuły i powieści, oparte na tle stosunków przemysłu polskiego.

Program szczegółowy.

I. Klasa.

Ćwiczenia ustne: 1. Ćwiczenia w mówieniu; 2. Uczenie się na pamięć krótkich wierszy, przysłów i sentencji; 3. Ćwiczenia w wygłaszaniu estetycznym; 4. Czytanie

poprawne, płynne i wyraźne krótkich utworów; 6. Ćwiczenia stylistyczne; 7. Ćwiczenia gramatyczne.

W związku z czytaniem i mówieniem wyróżnianie drogą ćwiczeń znaczenia przysłówków, zaimków, liczebników oraz przyimków, spójników i wykrzykników. Pojęcie o przypadku, rodzaju i stopniu. Rozbiór podmiotu rozwiniętego i orzeczenia zasadniczego, oraz tak zwanych drugorzędnych członków zdania, dopełnień i określeń. Kategorie znaczeniowe zdań (oznajmujące, pytające i wykrzyknikowe). Wytworzenie pojęcia o zdaniu złożonym. Odróżnianie (tylko praktyczne) głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, spółgłosek twardych i miękkich. Pojęcie o akcencie czyli przycisku polskim.

Ćwiczenia pisemne: 1. Ćwiczenia ortograficzne; 2. Ćwiczenia stylistyczne (zapisywanie wydarzeń z życia domowego, szkolnego i odbywanej i odbytej praktyki kopalnianej, krótkie wypracowanie oparte na przeżyciach uczniów, bezpośredniej obserwacji, oraz na materiale, zaczerpniętym z lektury.

Uwaga: Nauczyciel przegląda przynajmniej dwa razy na miesiąc kajety wszystkich uczniów w celu skontrolowania ich pracy i postępów, oraz zapobieżenia powtarzania się tych samych błędów.

4 godziny tygodniowo.

II. Klasa.

Plan nauki języka polskiego w klasie II składa się: z ćwiczeń ustnych, których podział podano w planie nauki w klasie I, przyczem do czytania winny być włączone początki lektury domowej i z ćwiczeń pisemnych.

Przy ćwiczeniach gramatycznych należy uwzględnić: Częstki znaczeniowe wyrazów, częstki słowotwórcze (pień, przedrostek, przyrostek) i częstki flekcyjne (temat, końcówka), budowę słowotwórczą wyrazów (wyrazy proste i złożone). Ćwiczenia gramatyczne winny dalej zawierać: Przegląd form flekcyjnych, deklinacji rzeczowników, przymiotników, zaimków i liczebników, z uwzględnieniem tylko tych końcówek, które są ważne ze względu na wykazywane przez nie różnice znaczeniowe lub poprawność języka: Dalej należy wyjaśnić: składnię zdania pojedynczego, sposoby oznaczenia przedmiotu, orzeczenia, dopełnienia i określeń, wyrazy poza zdaniem, sposoby łączenia orzeczenia z podmiotem, sposoby łączenia części podmiotu i orzeczenia rozwiniętego.

Ćwiczenia pisemne jak w klasie I atoli przy ćwiczeniach stylistycznych krótkie wypracowania winny być oparte nadto na materiale zaczerpniętym z lektury domowej. Prócz tego należy wprowadzić tutaj ćwiczenia

z pisania raportów i listów.

W ciągu roku 5 zadań szkolnych i 5 zadań domowych.
3 godziny tygodniowo.

III. Klasa.

Plan nauki języka polskiego w klasie III obejmuje:
a) **Ćwiczenia ustne**; b) **Ćwiczenia pisemne**. Przy ćwiczeniach ustnych, dzielących się na rozdziały podane w planie nauki w klasie I, należy czytać utwory prozaiczne i poetyczne, a mianowicie: baśnie, legendy, ballady, bajki, powiastki, nowele, przystępne powieści i poematy, opowiadania z dziejów narodu i życia wielkich ludzi, artystyczne obrazy z życia przyrody, utwory liryczne itp. Nadto winni uczniowie zająć się lekturą domową. Przy ćwiczeniach gramatycznych należy uwzględnić: Rozbiór form konjugacji polskiej. Znaczenie form czasownika, słowo właściwe, imiesłów przymiotnikowy, imiesłów przysłówkowy i bezokolicznik. Znaczenie form słowa właściwego (strona, tryb, osoba, postać, czas). Opis form czasownika polskiego (czas teraźniejszy, tryb rozkazujący, imiesłów współczesny, imiesłów czynny, przeszły i zaprzeczony, imiesłów bierny, bezokolicznik, formy złożone słowa polskiego. Obraz ogólny konjugacji polskiej. Składnia zdania złożonego. Uwydatnienie związków przyczynowych, zamiarowych, warunkowych, skutkowych. Uświadomienie zależności zdań pobocznych. Stosunek podrzędności i współrzędności.

Ćwiczenie pisemne jak w klasie I, względnie II.

W ciągu roku 3 zadania szkolne i 3 zadania domowe.
3 godziny tygodniowo.

XXII. PIERWSZA POMOC W WYPADKACH I HYGJENA.

II. Klasa.

Zarys ogólny anatomii opisowej człowieka. Materiały opatrunkowe i sposób ich użycia: Ćwiczenia w zakładaniu opatrunków na różne części ciała w zranieniach, złamaniach i zwichnięciach, jakoteż w przenoszeniu chorych i uszkodzonych. Sposoby ratowania w duszeniu się, topieniu, zatruciach, oraz w wypadkach porażenia prądem elektrycznym z ćwiczeniami w zastowaniu sztucznego oddychania.

1 godzina tygodniowo.

III. Klasa.

Hygiena: Zarys ogólny o wodzie, powietrzu, mieszkaniu, odzieży, pielęgnowaniu skóry, pożywieniu, z szczególnem uwzględnieniem zawodu górniczego. Hygiena

w wieku młodzieńczym. Choroby zakaźne i ich tłumienienie.

1 godzina tygodniowo.

XXIII. BUDOWNICTWO.

II. Klasa. 1. Fundamenty: badanie gruntu, wiercenie, bicie pali próbnych, głębokość i wielkość podstawy fundamentów, fundamenty zwyczajne, na ruszcie i palach.

2. Materiały budowlane: różne rodzaje drewna, jego własność i wytrzymałość, utrwalanie i konserwacja. Odmiany kamieni naturalnych, wytrzymałość i obróbka kamieni. Kamienie sztuczne, tj. wszelkiego rodzaju cegły, dachówki i płyty wypalane i niewypalane. Zastosowanie żelaza, stali, blachy, drutu, śrub, nitów, gwoździ itp. w budownictwie. Materiały wiążące tj. zaprawy zwyczajne, hydrauliczne, cementowe i gipsowe: sposoby ich rozdrabniania i tężenia. Zaprawy mechaniczne i materiały uboczne, jak ołów, miedź itp. Łączenie belek drewnianych, dźwigary, wiązania wiszące i podpierające.

1 godzina tygodniowo.

III. Klasa. Mury z kamieni i wiązania z kamieni łamanych i ciosowych. Wiązania cegieł, mury z cegieł i kamieni, filary z cegieł, kominy domowe i fabryczne. Ściany drewniane, różne sposoby budowania, otwory okienne i drzwiowe. Ściany pruskie i betonowe, łęki okienne. Budowa stropów pojedynczych i mieszanych, kotwowania. Objasnienia ogólne o sklepieniach. Rodzaje dachów i ich wiązania. Obliczenie powierzchni, krycie i konserwacja dachów. Kominki, piece i ogrzewanie centralne. Schody. Oświetlenie, ogrzewanie i wentylacja mieszkań. Urządzenia zmierzające do utrzymania czystości w mieszkaniach i zabezpieczenie ich od ognia. Przedmiar, kosztorys i plany budowlane.

2 godziny tygodniowo.

XXIV. KALIGRAFJA.

I. Klasa. Nauka pięknego pisma polskiego według wzorów używanych w szkołach średnich. Kursywa kancelaryjna, ukośna i pismo okrągłe (rządowe). Opisywanie rysunków i planów przy pomocy szablonów F. Sonneckena.

1 godzina tygodniowo.

XXV. RYSUNKI Z GEOMETRII POGLĄDOWEJ.

I. Klasa. Pouczenie o używaniu przyrządów rysowniczych. Wykonywanie rysunków planimetrycznych na podstawie podręcznika „Geometria pogładowa I. Kranza z roku 1908 na klasę I—IV szkół średnich“. Zasadniczo należy wykonać co miesiąc jeden rysunek, czyli w ciągu roku rysunków 10, stosując się do materiału wyłożonego z geometrii pogładowej.

Rysunki należy wykonać ołówkiem, a następnie wyciągnąć je czarnym tuszem na papierze rysunkowym, wielkości 580×460 mm.

Terminem oddania rysunków, które należy sklasyfikować, jest ostatni dzień każdego miesiąca kalendarzowego, zaś w razie niedzieli lub święta, dzień poprzedni.

2 godziny tygodniowo.

XXVI. RYSUNKI Z GEOMETRII WYKREŚLNEJ.

I. Klasa. Łączność rysunków z wykładami z geometrii wykresłnej. W ciągu roku należy wykonać co najmniej 5 rysunków. Powyższe rysunki winny zawierać: rzuty punktów, różne położenia punktu w przestrzeni, rzuty i ślady prostej na dwie płaszczyzny, dwie proste przecinające się, równoległe i proste skośne, płaszczyznę i jej ślady, skład odcinka i tegoż podział, proste i punkty na płaszczyznach wyznaczonych śladami, płaszczyzny przechodzące przez proste i punkty, płaszczyzny przecinające się i równoległe, wyznaczenie punktu przecięcia się prostej z płaszczyzną itp.

Nadto należy wykonać najważniejsze zagadnienia dotyczące punktów, prostych i płaszczyzn na rzutni bocznej, najważniejsze zadania odnoszące się do powierzchni obrotowych, kilka zasadniczych zadań z ciem punktów, prostych i figur, wreszcie zasadnicze zagadnienia z rzutów cechowanych.

Rysunki wykonane na ołówku na papierze rysunkowym, o formacie 580×460 mm, należy wyciągnąć czarnym tuszem i oddać je po upływie każdego 2 miesięcy, a mianowicie 30, względnie w razie niedzieli lub święta w dzień poprzedni.

2 godziny tygodniowo.

XXVII. RYSUNKI SYTUACYJNE.

II. Klasa. Łączność rysunków z wykładami z miernictwa nadziemnego. W ciągu roku należy wykonać: 1. Klucz sy-

tuacyjny znaków przyjętych wykonany ołówkiem; 2. Klucz sytuacyjny znaków przyjętych wykonany czarnym tuszem; 3. Kopję planu jednego z miast polskich na kalce papierowej; 4. Rysunek planu w podziałce zmniejszonej lub zwiększonej; 5. Plan zdjęcia samodzielnego.

Rysunki należy wykonać na papierze rysunkowym, wielkość 580×450 mm i oddać je nauczycielowi po upływie każdych 2 miesięcy, a mianowicie: 30, względnie w razie przypadających w dniu tym niedzieli lub święta w dzień poprzedni.

2 godziny tygodniowo.

XXVIII. RYSUNKI Z MIERNICTWA GÓRNICZEGO.

III. Klasa. Łączność rysunków z wykładami z miernictwa górniczego.

W ciągu roku należy wykonać: 1. Klucz do rysowania map górniczych w mianierze czarnej względnie barwnej; 2. Kopję planu kopalnianego na kalce, względnie na papierze rysunkowym; 3. Rysunek planu kopalnianego w podziałce zmniejszonej lub zwiększonej; 4. Plan zdjęcia samodzielnego w kopalni.

Rysunki należy wykonać na papierze rysunkowym, wielkości 580×460 mm i oddać je nauczycielowi po upływie każdych $2\frac{1}{2}$ miesięcy, a mianowicie 15 względnie 30, zaś w razie przypadających w dniu tym niedzieli lub święta w dniu poprzednim.

2 godziny tygodniowo.

XXIX. RYSUNKI Z MASZYNOZNAWSTWA OGÓLNEGO.

II. Klasa. Łączność rysunków z wykładami maszynoznawstwa ogólnego. W ciągu roku należy wykonać: 2 rysunki z modeli w wielkości naturalnej ołówkiem, 1 rysunek z modeli w podziałce zmniejszonej ołówkiem, 2 rysunki z modeli w podziałce zmniejszonej lub zwiększonej czarnym tuszem, 1 rysunek łatwej konstrukcji elementów maszyn, wykonany czarnym tuszem względnie tuszem i farbami. Razem należy wykonać 6 rysunków na papierze szkicowym względnie rysunkowym, o wielkości 700×500 mm, gdyby zaś zaszła potrzeba nadania rysunkowi formatu większego, format ten będzie podany przez nauczyciela. Termin oddania rysunków będzie wyznaczony przez nauczyciela. Przy wykonaniu rysunków na-

leży baczyć na przepisowe ich kotowanie, oraz na opis według odpowiednich technicznych szablonów.

2 godziny tygodniowo.

XXX. RYSUNKI Z MASZYNOZNAWSTWA GÓRNICZEGO.

III. Klasa. Łączność rysunków z wykładami maszynoznawstwa górniczego. W ciągu roku należy wykonać: 1. Rysunek wózka kopalnianego, w rzutach i przekrojach, wykonany tuszem czarnym i farbami; 2. Rysunek samoczynnego urządzenia hamulczego w wykonaniu ołówkiem; 3. Rysunek klatki zjazdowej lub wyciągowej, wykonany czarnym tuszem w podziałce zmniejszonej; 4. Szkic przewoźnika linowego lub łańcuchowego, wykonany ołówkiem w podziałce zmniejszonej w rzucie poziomym; 5. Szkic pompy współśrodkowej lub wentylatora, używanego najczęściej w kopalniach górnośląskich.

Przy powyższych rysunkach należy zastosować o ile możliwości format papieru 700×500 mm lub w razie potrzeby format większy, podany przez nauczyciela. Nadto należy baczyć na poprawne kotowanie i opis rysunku według przyjętych norm, przy użyciu szablonów F. Söneckena, na schludność pracy i oddanie jej po upływie każdych 2 miesięcy i to 30 lub o jeden dzień wcześniej, o ile w dniu 30 przypadnie niedziela lub święto.

2 godziny tygodniowo.

XXXI. RYSUNKI Z BUDOWNICTWA.

II. Klasa. Łączność rysunków z wykładami budownictwa. W ciągu roku należy wykonać: 1. Rysunek łączenia belek drewnianych; 2. Rysunek wiązania cegieł; 3. Rysunek ścian drewnianych i pruskich; 4. Rysunek stropów pojedynczych i mieszanych; 5. Kopję budynku mieszkalnego lub fabrycznego; 6. Zdjęcie budynku mieszkalnego lub części tegoż budynku w podziałce 1:100; 7. Wykonanie planu naprawy budowlanej.

Rysunki należy wykonać na papierze szkicowym, względnie rysunkowym, o ile możliwości tuszem czarnym, z obarwieniem przyjętem w budownictwie, przy zastosowaniu technicznego kotowania i oddać je nauczycielowi w terminach następujących: 5 pierwszych rysunków co miesiąc, a więc do końca stycznia, 2 następne rysunki w połowie kwietnia i 15 czerwca.

2 godziny tygodniowo.

Uwaga do rysunków od XXV—XXXI.

Uczniowie winni wykonywać rysunki w salach szkolnych pod kierunkiem nauczycieli, o ile możliwości w godzinach na powyższe rysunki przeznaczonych, zabieranie przeto rysunków i wzorów do mieszkań prywatnych jest niedozwolone i rysunki takie należy sklasyfikować notą niedostateczną.

XXXII. NAUKA ETYKI I KWESTJI SPOŁECZNYCH.

I. Klasa. Najważniejsze zasady etyki chrześcijańskiej.

1 godzina tygodniowo.

II. Klasa. Kwestje gospodarcze i społeczne w oświeceniu chrześcijańskim.

1 godzina tygodniowo.

III. Klasa. Kwestja robotnicza w wielkim przemyśle.

1 godzina tygodniowo.

XXXIII. ŚPIEW.

I. II. III. Klasa. Śpiew jest wprawdzie przedmiotem nadobowiazkowym, jednak jest pożądanem, by uczniowie, posiadający słuch i głos, uczestniczyli w tej nauce, wzbudzającej poczucie piękna, uszlachetniającej serca i rozwijającej poczucie przyjaźni i solidarności koleżeńskiej.

W dwóch godzinach w tygodniu, poświęconych zbiorowemu śpiewowi klas I, II, III winien nauczyciel zaznajomić uczniów z czytaniem nut, podać im najważniejsze zasady muzyczne i uprawiać, o ile możliwości, pieśń polską, dalej pieśń górniczą i kościelną.

2 godziny tygodniowo.

XXXIV. GIMNASTYKA.

I. II. III. Klasa. Nauka gimnastyki ogranicza się do ćwiczeń w Hufcu szkolnym w myśl rozp. M. W. R. i O. P. z dnia 5 stycznia 1923, L. 43/23 H. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 z roku 1923 i okólnika Wydziału O. P. Wojew. Śląskiego z dnia 25 kwietnia 1925 L. 10 836 Dziennik Urzędowy Wydziału O. P. Województwa Śląskiego Nr. 4 z dnia 30 kwietnia 1925, str. 107, poz. 60).

Powyższe ćwiczenia pozostające pod fachowem kierownictwem wojskowem, będą odbywać się dla wszystkich klas razem, o ile nie będzie oddziałów, w 2 godzinach tygodniowo.

2 godziny tygodniowo.

Odnośnie do końcowej uwagi objaśnienia planu nauki ad I (Górnictwo) podajemy poniżej zestawienie wycieczek naukowych, odbytych z uczniami w r. 1925/1, 1925/2 i 1926/1.

Zestawienie wycieczek naukowych odbytych w r. 1925/1.

Lp.	Dnia	Klasa	Rodzaj roboty	Kopalnia
1	27/IV	IV	Odbudowa	Mysłowice
2	5/V	IV	Przewóz pionowy	Hillebrand
3	11/V	IIa	Urabianie węgla	Wujek
4	15/V	IV	Ratownictwo	Bytom (centrala)
5	18/V	III	Odbudowa	Florentyna
6	22/V	III	Przewietrzanie	Pokój
7	25/V	III	Sortowanie	Nowa Helena
8	28/V	IIb	Rob. przygot.	Andaluzja
9	29/V	III, IV	Odbudowa	Wieliczka
10	5/VI	III, IV	Głębokie wiercenia	Bytom
11	16/VI	III	Rob. przygot.	Król (zachód)
12	19/VI	IIb	Urabianie węgla	Bielszowice

Zestawienie wycieczek naukowych odbytych w r. 1925/2.

1	21/XI	IV	Odbudowa	Mysłowice
2	28/XI	IIIb		Król (północ)
3	5/XII	IIa	Ratownictwo	Pułowiec
4	12/XII	II	Głębokie wiercenia	Biały Szarlej
5	19/XII	IIIa	Sortowanie	Nowa Helena
6	9/I	IV	Ratownictwo	Radzionków
7	16/I	IV	Krywałd	Fabryka mat. wyb.

Zestawienie wycieczek naukowych odbytych w r. 1926/1.

1	28/IV	IVa, IVb	Odbudowa	Blücher
2	12/V	IVa, IVb	Przewóz poziomy i przewietrzanie	Hugo Zwang
3	12/V	I, II	Geologia	Żywiec

Podobnie jak w latach poprzednich, udzieliły Zarządy na zwiedzenie poszczególnych kopalń oraz Zakładów przemysłowych jak najchętniej zezwolenia i przygotowały wycieczki stosownie do tut. wskazówek, wskutek czego cel wycieczek został całkowicie osiągnięty.

Za popieranie szkoły, ułatwienie powyższych wycieczek, wreszcie za podejmowanie uczestników tychże z prawdziwą gościnnością, składa Dyrekcja szkoły Zarządom kopalnianym i panom Urzędnikom na tem miejscu najszczerze podziękowanie.

VI.

ZBIORY NAUKOWE.

A. Biblioteka.

Biblioteka szkoły górniczej w Tarnowskich Górach składa się: 1. z biblioteki profesorskiej, 2. z biblioteki uczniów.

Biblioteka profesorska zawierała dnia 1 lutego 1925 roku 5080 tomów dzieł treści naukowej, ogólnej wartości 53 485 zł. 05 gr., natomiast biblioteka uczniów 1446 tomów dzieł treści naukowej i beletrystycznej, wartości 7546 zł. 26 gr. Obydwie biblioteki posiadały ogółem 6526 dzieł wartości 61 031 zł. 31 gr.

Zawiadownictwo biblioteką spoczywało po myśli § 9 regulaminu szkolnego w ręku inżyniera górniczego, któremu dodano do pomocy nauczyciela języka polskiego, oraz siłę kancelaryjną, zajęta w Dyrekcji szkoły do katalogowania książek.

a) W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 zakupiono dzieła i podręczniki następujące: H. Sienkiewicz, „Potop“ 6 tomów, „Bez dogmatu“ 3 tomy. H. Rzewuski „Pamiętki starego szlachcica“ (Listopad) 1 tom, „Zamek krakowski“ 1 tom. Z. Kaczkowski, „Olbrachciowi rycerze“ 3 tomy. St. Wyspiański, „Wesele“ 1 tom, „Warszawianka“ 1 tom. M. Czaikowski, „Owrućzanin“ 1 tom. J. U. Niemcewicz, „Jan z Tęczyna“ 1 tom. K. Firlej-Bieleńska, „Nullo i jego towarzysze“ 2 tomy. Książnica Polska: Program gimnazjum państwowego (wydanie V) 1 egz. Program gimnazjum państwowego (Wydział matematyczno-przyrodniczy) 1 egz. „Mitteilungen aus dem Markscheidewesen“ (1921, 1. Heft, Freiberg in Sachsen) 1 egzemplarz. „Zeitschrift für Instrumentenkunde“ (1912, 11. Heft, Berlin, Verlag von J. Springer). W. Z. O. Warszawa 1924, „Wież, Dwór i Miasto, jako równoważne czynniki rozwoju Polski w okresie Tysiąclecia“, 1924, 1 egz. J. Dąbrowski, „Śmierć“ 1 tom. „Felka“ 1 tom. Mańkowski, „Hr. August“ 1 tom. A. Dygasiński, „Gody życia“ 1 tom; „Wielkie łowy“ 1 tom, „Wywczasy młynowskie“ 1 tom. „Pamiętniki Paska“ 1 tom. Kipling, „Druga księga dżungli“ 1 tom. Glogier, „Rok polski“ 1 tom. K. Bąkowski, „Zamek Krakowski“ 1 tom. „Pierwszy Zjazd Polski 1924“, Warszawa 1925. „Naukowa organizacja pracy“ 1 egz. Inż. W. Kent, „Badanie Zakładu przemysłowego“ 1 egz. Dr. E. Claparede, „Poradnictwo zawodowe“, zadania i metody, 1 egz. J. Kraszewski, „Stara baśń“ 1 tom; „Chata za wsią“ 1 tom; „Historja o Janoszu“ 1 tom; „Budnik“ 1 tom; „Pamiętnik Mrocza“ 1 tom. H. Sienkiewicz, „Krzyżacy“ 2 tomy; „Na Jasnym Brzegu“ 1 tom; Pisma tom IV, 1 tom; Pisma tom XIX, 1 tom; „Quo vadis“ 1 tom. W. Reymont, „Sprawiedliwie“ 1 tom; „Na Zagonie“ 1 tom; „Ostatni Sejm Rzeczypospolitej“ 1 tom; „Nil desperandum“ 1 tom; „Insurekcja“ 1 tom. Weyssenhoff, „Unja“ 1 tom; „Zareczyny Jana Bełzkiego“ 1 tom; „Syn marmotrawny“ 1 tom; Nowele, 1 tom; „Cudno i Ziemia Cudeńska“ 1 tom; „Sprawa

Dołęgi" 1 tom; „Soból i panna" 1 tom; „Żywot i myśli" 1 tom; „Puszcza" 1 tom. Prus, „Placówka" 1 tom. W. Sieroszewski, „Zacisze" 2 tomy; „Ucieczka" 1 tom; „Na kresach lasów" 1 tom; „Beniowski" 1 tom; „Topiel" 1 tom; „Ocean" 1 tom. Tetmayer, „Maryna z Hrubego" 1 tom; „Na skalnem Podhalu" 2 tomy; „Anioł śmierci" 1 tom; „Judas" 1 tom; „Romans p. Opolskiej" 1 tom. Żeromski, „Dzieje grzechu" 2 tomy; „Rozdziobią nas kruki, wrony" 1 tom; A. Mickiewicz, Poezje, 2 tomy. J. L. Łaskowski, Materiały do historii powstań górnośląskich 1919—1920, 1 tom. J. Staško, Przewodnik po polskiem wybrzeżu, 1 tom. K. Srokowski, Przepisy prowadzenia robót górniczych, 1 tom. K. Becker, Bergmannslieder, 1 egz. R. Linnarz, „Glückauf", Bergmannslieder, 1 egz. K. Gold, Deutsche Bergmannslieder, 1 egz. S. Orgelbrand, Encyklopedia Powszechna z ilustracjami i mapami (Warszawa 1898-1912) 18 tomów. Machowicz, Rachunkowość kopalniana, 1 egz. Dr. W. Namysłowski, „Polskie prawo urzędnicze" 1 egz. Harrington Emerson, „Dwanaście zasad wydajności" 2 tomy. O. Sarrazin u. H. Oberbeck, Taschenbuch zum Abstecken von Kreislängen, 3 egz. Dr. A. Benisz, Z Trzeciego Powstania na Górnym Śląsku: Walki o Kędzierzyn, 1 tom. „Naukowa organizacja pracy", Warszawa 1925, 1 egz. W. Kent, „Badanie Zakładu przemysłowego" 2 egz. Dr. E. Claparede, „Pośrednictwo zawodowe, zadania i metody" 2 egz. W. Clark, „Wykresy Gautta jako środek organizacji", 2 tomy. E. Treptow, „Grundzüge der Bergbaukunde einschliesslich Aufbereitung u. Briquetieren", 2 tomy. Haase-Lampe, „Handbuch für das Grubenrettungswesen", 2 tomy. Plany miast polskich 30 egz. Dr. St. Bryła, „Podręcznik inżynierski" 1 tom. Czeczott, „Przeróbka mechaniczna" 1 tom. O. Callier, Słownik polsko-niemiecki i niemiecko-polski, 2 tomy. Dr. W. Hahn, „Stanisław Staszic", życie i dzieła, 1 egzemplarz. „Przegląd górniczo-hutniczy" 1924 i 1925, 2 tomy. „Przegląd Techniczny" 1925. „Czasopismo Techniczne" 1925. „Stahl und Eisen" 1925, 2 tomy. „Glückauf" 1925. Dr. W. Laška, „Wykłady miernictwa" 2 tomy. „Uhlands Technische Bibliothek", Leipzig 1926. „Deutscher Ingenieur-Kalender" 4 tomy. Inż. K. Bukowski i inż. A. Jackiewicz, „Sól i saliny polskie" 2 egz. Inż. E. Windakiewicz, „Solnictwo", część II, 2 egz. E. Donath, „Unterscheidung, Einteilung und Charakteristik der Mineralkohlen", 1 egzemplarz. Polski Komitet normalizacyjny, „Polskie normy P. N." 1 egz. „Zeitschrift des O.-S. Berg- und Hüttenmännischen Vereins" 1925.

b) Otrzymane w darze: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa: Raporty konsularne. Zygfryd Bartel, „Broń chemiczna". Bydgoszcz 1925. A. E. G. Berlin: „Hilfsbuch für elektrische Licht- und Kraftanlagen", 2 egz. I wydanie, 1 egz. II wydanie. Dr. Ing. W. Philippi, „Elektrizität im Bergbau" 1 tom.

Za powyższe dary składa Dyrekcja P. T. Ofiarodawcom szczerze podziękowanie.

B. Zbiory do nauki mineralogii i geologii.

Zbiory mineralogiczne obejmują ogółem 3898 okazów wartości 11 075 zł. 22 gr., zbiory paleontologiczne okazów 1599 wartości 11 566 zł., zbiory petrograficzne okazów 1304 wartości 4782 zł. 92 gr. Ogólna ilość okazów do nauki mineralogii i geologii wynosi 6801 sztuk, o wartości 27 424 zł. 14 groszy.

W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 nie nabyto żadnych nowych okazów, natomiast otrzymano w darze z kopalni Vareš, w Bośni, od kierownika kopalni rudy żelaznej tamże, piękny zbiorek rud żelaznych, za który Dyrekcja Ofiarodawcy na tem miejscu uprzejmie dziękuje.

W powyższym czasie przeprowadzono dokładną inwentaryzację okazów mineralnych, petrograficznych i paleontologicznych, uporządkowano mapy, przyrządy i modele, wreszcie naprawiono szafy i stoły w gabinecie mineralogiczno-geologicznym, obiete od poprzedników w stanie zupełnie zdezolowanym.

Nadzór nad temi zbiorami spoczywał w ręku prof. Zygmunta **Rutowskiego**, wykładającego obok przedmiotów przygotowawczych nadto mineralogię i geologię.

C. Zbiory do nauki maszynoznawstwa.

W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 przeprowadzono dokładną inwentaryzację powyższych zbiorów, spisano inwentarz polski w 2 egz., naprawiono szereg modeli zepsutych, stołów oraz szaf inwentaryjnych i zakupiono w tymże czasie następujące środki naukowe: 1. Pantograf za kwotę 6,40 zł.; 2. maszynkę do zacinania ołówków za kwotę 52 zł.; 3. szablony Soenneckena, obejmujące litery i cyfry, za kwotę 34,70 zł.; 4. cyrkle Richtera za kwotę 67 zł.; 5. śrubociąg mniejszy za kwotę 1 zł.; 6. śrubociąg większy za kwotę 2 zł.; 7. młotek stalowy z trzonkiem za kwotę 3,50 zł.; 8. 90 sztuk przykładnic i trójkątów za kwotę 78,52 zł.; 9. oliwiarke za kwotę 0,90 zł. Ogólna wartość zakupionych środków naukowych dla powyższych zbiorów wyniosła 246 zł. 52 gr.

Wartość zbiorów do nauki maszynoznawstwa, składających się z 863 sztuk, wynosi 13 391 zł. 65 gr.

Nadzór nad zbiorami do nauki maszynoznawstwa spoczywał w ręku inż. Karola **Rudolphiego**, któremu po myśli § 9 regulaminu szkoły górniczej, powierzono nadto opiekę nad centralnem ogrzewaniem, wodociągiem szkolnym i motorem gazowym.

D. Zbiory do nauki górnictwa i sortownictwa.

W powyższych zbiorach mieszczą się: 1. modele do poszukiwania i badania złóż minerałów użytecznych; 2. wiertaki różnych systemów; 3. narzędzia górnicze; 4. przewody dla zgęszczonego powietrza; 5. modele obudowy kopalnianej; 6. modele odbudowy kopalnianej; 7. modele do nauki wentylacji w kopalni; 8. modele do nauki oświetlenia kopalni; 9. modele do nauki zraszania pyłu

węglowego; 10. przyrządy ratunkowe; 11. modele do nauki sortownictwa.

W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 dokonano naprawy przyrządów ratunkowych za kwotę 142 zł.; ze zbiorów do nauki maszynoznawstwa przeniesiono tu: 1. wózek do żórawia z łańcuchem, wartości 150 zł.; 2. wyciąg ręczny z pojedynczym i podwójnym przeniesieniem, wartości 437,50 zł.; wreszcie z kopalni Hillebrand otrzymano w darze: Model samoczynnej barjery pomysłu sztygara Swobody; z Okręgowego Urzędu górniczego w Król. Hucie kawałek drzewa z obudowy, impregnowanego smołą, powstała z pożaru kopalnianego na kopalni „Hrabina Laura“; wreszcie od firmy Bracia Eickhoff w Katowicach model rynien kulkowych, za co Dyrekcja szkoły Ofiarodawcom na tem miejscu najuprzejmiej dziękuje.

W tym też czasie wypracowano polski inwentarz powyższych zbiorów w 2 egzemplarzach i obliczono wartość tychże na kwotę 33 970 złotych 19 groszy.

Nadzór nad tymi zbiorami objął inż. Stanisław Russek, wykładowca górnictwa.

E. Zbiory do nauki maszynoznawstwa górniczego.

Zbiory te odnoszą się do przewozu w chodnikach, dalej przewozu po pochylniach, wreszcie szybikami hamulczymi i szybami. Ponieważ powyższe zbiory wchodzą także w zakres nauki górnictwa, przeto nadzór nad nimi poruczono również inż. Stanisławowi **Ruszkowi**.

W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 nie zaszła w omawianych zbiorach żadna zmiana, wartość zaś ich mieści się w wartości zbiorów pod D. (Zbiory do nauki górnictwa i sortownictwa).

F. Zbiory do nauki fizyki i elektrotechniki.

W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 nie zaszła żadna zmiana w powyższych zbiorach nad tę, że wiele instrumentów i przyrządów wyłączono z innych zbiorów i przeniesiono je jako tutaj należące, dalej odczyszczono je i naprawiono, wreszcie spisano polski inwentarz zbiorów w 2 egzemplarzach i obliczono wartość ich na kwotę 17 330 zł. 80 groszy.

Zbiorami do nauki fizyki i elektrotechniki kierował inż. Konstanty **Słotwiński**, który czuwał nadto nad oświetleniem szkoły.

G. Laboratorium chemiczne.

Celem laboratorium chemicznego była przede wszystkim nauka chemii i analizy gazów w tej szkole górniczej, a nadto analizowanie powietrza kopalnianego, nadsyłanego na adres szkoły przez poszczególne Zarządy kopalń, Okręgowe Urzędy górnicze, względnie analizowanie rud lub skał płomnych dla celów naukowych lub przemysłowych.

W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 wykonano następujące analizy:

		powietrze kopaln.	analizy inne
1	kopalnia Blücher	40	
2	„ Florentyna	30	
3	„ Błogosławieństwo Boże	30	
4	„ Andaluza	30	
5	„ Kleofas	75	
6	„ Król, Północ	10	
7	„ Król, Zachód	41	
8	„ Radzionków	5	
9	„ Paweł	14	
10	„ Hugo	5	
11	„ Litandra	9	
12	„ Wawel	9	
13	„ Knurów	3	
14	Nierobisch i Ska., Tarn. Góry		3
Razem		301	3

Wskutek otwarcia Stacji doświadczalnej i ratunkowej w Pniowcu obok Strzybnicy, na mocy rozp. Górnośląskiego Związku Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach z dn. 30 czerwca 1925 L. dz. 617/25/XIII i polecenia tejże Stacji wykonywania wszelkich analiz, Laboratorium chemiczne szkoły górniczej dla powyższych celów zostało zamknięte i służy obecnie jedynie dla celów nauki szkolnej.

W tym też czasie spisano polski inwentarz laboratorium chemicznego w 2 egz., uporządkowano istniejące przyrządy i przybory chemiczne i obliczono wartość ich na kwotę 7200 zł.

Kierownikiem laboratorium był dr. Bolesław Jabłoński.

H. Zbiory do nauki geometrii i miernictwa.

Powyższemi zbiorami zarządzał podpisany Dyrektor szkoły, wykładający miernictwo nadziemne i górnicze. W czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 zakupiono dla powyższych zbiorów: 1. Linjał celowniczy dioptryczny za kwotę 53 zł.; 2. 2 metry składane za kwotę 10 złotych; 3. zbiorek cyrkli za kwotę 58 złotych; 4. Tellurium za kwotę 100 zł.; 5. węgielnicę bębennową ze statywem za kwotę 35 zł.; 6. pojedynczy teodolit ze statywem za kwotę 192 zł.; 7. latę niwelacyjną za kwotę 10 zł.; 8. 2 kompasów geologiczne za kwotę 120 zł.; 9. 1 gnomon za kwotę 40,75 zł.; 10. 2 dwumetrówki za kwotę 91 zł.; 11. 1 libelę pudełkową za kwotę 36,75 zł.; 12. 1 libelę stolikową za kwotę 57,50 zł.; 13. 2 taśmy płócienne za kwotę 56 zł. Ogółem zakupiono instrumentów za kwotę 858 zł.

W tym też czasie uporządkowano zbiory, spisano polski inwentarz w 2 egzemplarzach i obliczono wartość zbiorów na kwotę 6308,55 zł.

I. Sprzęty i narzędzia.

Wskutek przeniesienia biblioteki, zbiorów mineralogiczno-geologicznych, wreszcie zbiorów do nauki maszynoznawstwa górniczego do innych sal szkolnych, o czem w Sprawozdaniu Dyrekcji za 86 rok szkolny na str. 17 i 19 była wzmianka, zaszła potrzeba szczegółowego opracowania inwentarza sprzętów i narzędzi, co w czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926 uczyniono. Że zaś sprzęty te były w bardzo złym stanie, przeto naprawiono je w warsztacie szkolnym, a nadto uzupełniono inwentarz kilku innymi sprzętami, częściowo wykonanymi przez woźnego szkolnego, częściowo zaś zakupionymi, a mianowicie: 1. 3 tablicami do obwieszceń wartości 75 zł.; 2. 2 dzwonekami elektrycznymi wartości 96 zł.; 3. 6 pieczętkami kauczukowymi wartości 12 zł.; 4. 1 maszynką do wybijania stronic wartości 65 zł.; 5. 1 zegarem ściennym dla Dyrekcji szkoły wartości 150 zł.; 6. 1 podręczną kasą stalową wartości 42 zł.; 7. 3,42 m sukna zielonego wartości 123,38 zł.; 8. 1 ramą do obrazów wartości 50 zł.; 9. 8 obrazami wartości 208 zł.; 10. 1 podium pod fortepjan wartości 136,80 zł.; 11. 1 sztandarem szkolnym wartości 1450 zł., co przedstawia ogólny wydatek w kwocie 2408,18 zł.

Wartość całego inwentarza, składającego się z 903 sztuk sprzętów i narzędzi wynosi 83185,60 zł.

VII.

WAŻNIEJSZE ROZPORZĄDZENIA.

Górnośląski Związek Przem. gór.-hutn. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 25 lutego 1925 L. dz. 158/25 poleca, by kandydaci świeżo zapisani do szkoły górniczej w Tarnowskich Górach wykazali się oszczędnością co najmniej w kwocie 300 zł., złożoną na książeczkę oszczędności w Pow. Kasie Oszczędności w Tarnowskich Górach, a nadto, by przystąpili do Bratniej Pomocy uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach w charakterze członków zwyczajnych.

Górn. Związek Przem. gór.-hutn. Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 12 marca 1925 L. dz. 204/25/XIII podwyższył Karolinie Baudzie, wdowie po woźnym szkolnym, pensję z łaski z kwoty 5 zł. do 25 zł. miesięcznie.

Ministerstwo Spraw Wojskowych reskryptem z dnia 14 marca 1925 L. 5804/Pob. przyznało na podstawie opinii M. W. R. i O. P. Nr. 1893/II/25 z dnia 9 marca 1925, uczniom szkoły górniczej w Tarnowskich Górach prawo do odroczeń służby wojskowej w myśl art. 53c/57a ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23. V. 1924 r.

Śląski Urząd wojewódzki w Katowicach, reskryptem z dnia 15 kwietnia 1925 L. W. O. P. 9976 poleca Dyrekcji szkoły zorganizowanie poranku szkolnego w dniu 2 maja z okazji Obchodu święta narodowego 3 Maja, oraz wzięcie udziału młodzieży z nauczycielami w oficjalnych nabożeństwach i pochodach.

Województwo Śląskie, reskryptem z dnia 17 kwietnia 1925 L. dz. O. P. 9871 zawiadamia, że Ministerstwo Kolei zgodziło się na przyznanie uczniom tut. Zakładu ulg taryfowych na kolejach żelaznych na podstawie reskryptu M.W. R. i O. P. z dnia 4 kwietnia 1925 L. 4609/25/III.

Górnośląski Związek Przem. górn.-hutn. Z. z. w Katowicach, rozp. z dnia 28 kwietnia 1925, L. dz. 384/25/VIII zatwierdza tut. projekt napraw budowlanych i wykonanie ich porucza budowniczemu Karolowi **Korbschowi** w Tarn. Górach za kwotę 827,12 zł.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozp. z dnia 15 maja 1925, L. dz. 2298/25 uznaje chemiczne laboratorium tut. szkoły górniczej jako upoważnione do wykonywania analiz chemicznych po myśli wymogów ogólnych przepisów górniczo-policyjnych, a w szczególności §§ 72 i 133a aż do odwołania.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozp. z dnia 20 czerwca 1925, L. dz. 3604/25 zatwierdza członków komisji egzaminacyjnej, a mianowicie: inż. **Rowińskiego**, **Kontkiewicza**, **Pietrzykowskiego** i **Stadnikiewicza**.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozp. z dnia 22 czerwca 1925, L. dz. 1057/25, zatwierdza w charakterze nauczycieli w tut. szkole górniczej: inż. Ludwika **Gawrońskiego**, inż. Konstantego **Słotwińskiego**, inż. Karola **Rudolphięgo**, dr. Bolesława **Jabłońskiego** i prof. Zygmunta **Rutowskiego**.

G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach, rozp. z dnia 30 czerwca 1925 L. dz. 616/25/XIII otwiera Stację doświadczalną i ratunkową, w Pniowcu obok Strzybnicy i poleca jej wykonywanie wszelkich analiz chemicznych, wobec czego laboratorium chemiczne tutejszej szkoły górniczej zamyka dla powyższych celów z tem, że ma w przyszłości służyć jedynie dla celów nauki szkolnej.

Górnośląski Zw. Przem. górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 6 lipca 1925, L. dz. 682/25/XIII zatwierdza preliminarz szkolny za czas od 1 lipca do 31 grudnia 1925.

Górnośląski Zw. Przem. górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 8 lipca 1925, L. dz. 694/25/XIII, zatwierdza projekt instalacji elektrycznej w tut. szkole górniczej i porucza wykonanie jej Spółce Akcyjnej A. E. G. w Katowicach za kwotę 3350,47 zł.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozporządzeniem z dnia 23 sierpnia 1925, L. dz. 1265/25 zatwierdza program nauki w tut. szkole górniczej z tem, że zpośród dwóch godzin lekcji, przeznaczonych na naukę ekonomii ruchu kopalnianego, jedną godzinę należy poświęcić naukowej organizacji pracy. Powyższy program służyć ma na rok szkolny 1925/26 aż do odwołania.

Górnośląski Zw. Przem. górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 16 października 1925, L. dz. 1219/25 przyjmuje inż. Stanisława **Russka**, zaś rozp. z dnia 31 października 1925, L. dz. 1319/25 dr. Stanisława **Langiego** w poczet nauczycieli tut. szkoły górniczej.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozporządzeniem z dnia 9 października 1925, L. dz. 5097/25 zatwierdza: a) regulamin szkoły

górnictwa w Tarnowskich Górach; b) regulamin konferencji wykazowych oraz klasyfikacji i egzaminów w szkole górniczej w Tarnowskich Górach.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozporządzeniem z dnia 25 listopada 1925, L. dz. 6622/25, zatwierdza projekt reorganizacji tut. szkoły górniczej, przedłożony tamże przez G. Z. P. .g h. Z. z, w Katowicach, pismem z dnia 19 listopada 1925, L. dz. 1397/25/XIII, wskutek którego:

1. Rok szkolny będzie się liczył od 1 września każdego roku do 1 lipca roku następnego.

2. Najbliższe przyjmowanie uczniów do klasy pierwszej nastąpi od 1 września 1925.

3. Obecni uczniowie klasy I i II będą traktowani po myśli nowej organizacji, a promocje ich do klas wyższych odbędą się w czerwcu 1926.

4. Obecni uczniowie klasy III będą promowani do klasy IV w styczniu 1926, a egzamin końcowy tychże odbędzie się w czerwcu 1926 roku.

5. Egzamin końcowy obecnych uczniów klasy IV odbędzie się w styczniu 1926.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozporządzeniem z dnia 10 grudnia 1925, L. dz. 6700/25, zatwierdza w charakterze nauczycieli w tut. szkole górniczej inż. Stanisława **Ruska** i dr. filozofii Stanisława **Langiego**.

Górnośląski Zw. Przem. górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach rozp. z dnia 25 stycznia 1926, L. dz. 144/26, przyjmuje inż. Stanisława **Nizińskiego** w poczet nauczycieli tut. szkoły górniczej.

Wyższy Urząd górniczy w Katowicach, rozp. z dnia 31 marca 1926, L. dz. 569/26, zatwierdza plan nauki, zaś rozp. z dnia 27 maja 1926, L. dz. 2480/26, regulamin szkolny, tudzież regulamin konferencji wykazowych oraz klasyfikacji i egzaminów w szkole górniczej w Tarnowskich Górach.

VIII.

KRONIKA ZAKŁADU.

Dnia 3 lutego 1925 rozpoczęto nowy rok szkolny uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym, a następnie przemową do uczniów, wygłoszoną przez dyrektora szkoły w auli Zakładu.

Dnia 14 lutego, z okazji 900 rocznicy koronacji króla polskiego Bolesława Chrobrego, odbył się w tut. szkole górniczej uroczysty poranek z następującym programem: 1. zagajenie, wygłoszone przez dyrektora szkoły; 2. koncert smyczkowy młodzieży szkolnej (Marsz beduinów Oscheita); 3. odczyt „O Bolesławie Chrobrym“, wygłoszony przez nauczyciela szkoły górniczej W. Łaszczyńskiego; 4. śpiew solowy artystki operowej L. Jaworzyńskiej; 5. odczyt „Życie i twórczość Moniuszki“, wygłoszony przez dr. M. Grafczyńską; 6. chór młodzieży: „Gdy w głębi ziemi jestem sam“; 7. koncert smyczkowy młodzieży szkolnej (Serenada Tosellego);

8. deklamacja: Utwór o Bolesławie Chrobrym (pióra nauczyciela Łaszczyńskiego); 9. śpiew solowy artystki operowej L. Jaworzyńskiej; 10. śpiew ogólny „Boże coś Polskę“.

Paniom dr. M. **Grafczyńskiej** i **Jaworzyńskiej** z Krakowa, które przyczyniły się do uświetnienia powyższej uroczystości, składa Dyrekcja na tem miejscu szczerze podziękowanie.

Dnia 28 lutego 1925 odbył się tradycyjny skok przez skórę uczniów, zapisanych do I klasy szkoły górniczej. W powyższej uroczystości uczestniczył delegat Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, inż. **Majewski** Stanisław, delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowiński** Mieczysław, dyrektorowie sąsiednich kopalń, reprezentanci tut. urzędów, wreszcie wystąpiły Związku sztygarów i Bratniej Pomocy uczniów szkoły górniczej w Wieliczce.

Dnia 27 lutego 1925 odbyli: delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowiński** Mieczysław oraz dyrektor szkoły górniczej inż. **Piastak** Feliks, podróż urzędową do Pniowca w sprawie internatu uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

Dnia 28 lutego 1925 wygłosił inż. **Gawroński** Ludwik, w myśl rozp. M. W. R. i O. P. z dnia 18 września 1924 (Dep. Szkolnictwa zawodowego), wykład o dziele H. Forda „Moje życie i dzieło“, by zaznajomić uczniów z nieustannym wysiłkiem do osiągnięcia coraz większej użyteczności w pracy ku ogólnemu pożytkowi.

Dnia 1 marca 1925 zmarł w Szombierku uczeń II klasy **Maks** Wiktor. Cześć jego pamięci.

Dnia 2 i 3 marca 1925 odbyli wizytację tut. Zakładu wizytatorów M. W. R. i O. P. **Romanowski** Antoni i **Kowalewski** Adam z Warszawy.

W dniach 8—10 marca odbył dyrektor szkoły górniczej inż. **Piastak** Feliks podróż urzędową do Warszawy w sprawie wyjednania w Ministerstwie Spraw Wojskowych dla uczniów tutejszej szkoły górniczej prawa uzyskania odroczenia służby wojskowej.

W dniach 17 i 18 marca bawił inż. **Łowiński** Mieczysław w tut. Zakładzie w sprawach urzędowych.

W dniach 27 do 30 marca 1925 wizytował z ramienia Ministerstwa Handlu i Przemysłu inż. **Rajdecki** Zygmunt tut. szkołę górniczą, przy czem w dniu 30 marca, w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowińskiego** Mieczysława, pod przewodnictwem dyrektora szkoły inż. **Piastaka** Feliksa, odbyła się z tej okazji konferencja nauczycielska.

Dnia 1 marca odbyło się zakończenie wykładu inż. **Gawrońskiego** Ludwika o H. Fordzie.

Dnia 2 kwietnia 1925 odbył się pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, inż. **Kowalczyka** Piotra i w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowińskiego** Mieczysława, oraz dyrektora szkoły górniczej **Piastaka** Feliksa, poprawczy egzamin końcowy uczniów **Pytlika** Pawła i **Hajduka** Augustyna.

Dnia 3 kwietnia 1925 egzaminowano w tut. Zakładzie 3 sztygarów z kopalń, należących do Okręgowego Urzędu górniczego w Król. Hucie w obecności inżynierów **Hanasiewicza W.** z Tarnowskich Gór i **Kieszka F.** z Królewskiej Huty.

Dnia 4 kwietnia 1925 odbyła się pod przewodnictwem dyrektora szkoły górniczej inż. **Piestraka** Feliksa konferencja szkolna, celem skontrolowania postępu uczniów w pierwszych dwóch miesiącach, tj. w miesiącu lutym i marcu.

Dnia 7 kwietnia 1925 zakończono wykłady przedświąteczne i w tym dniu rozpoczęły się ferie wielkanocne, które trwały do włącznie 20 kwietnia tak, że dnia 21 kwietnia rozpoczęto normalną naukę szkolną.

Dnia 23 kwietnia bawiła w tut. Zakładzie komisja, złożona z delegatów G. Z. P. g. h. Z. z. w Katowicach pp. **Łowińskiego** Mieczysława i **Trzaskalika** Emila, a nadto z 2 inżynierów Spółki Akcyjnej A. E. G. w Katowicach i budowniczego **Gadego** z Katowic w sprawie zaprowadzenia instalacji elektrycznej w gmachu szkolnym.

Dnia 2 maja 1925 z powodu uroczystości Konstytucji 3 Maja odbył się w Zakładzie tut. uroczysty poranek szkolny o następującym programie: 1. zagajenie, wygłoszone przez dyrektora szkoły; 2. koncert młodzieży: E. Urbach — Per aspera ad astra — marsz; 3. deklamacja: A. Mickiewicz: Koncert nad koncertami, wygłosił uczeń **Godój**; 4. chór młodzieży: Witaj dniu Trzeciego Maja; 5. koncert młodzieży: M. Oscheit: Wieniec pieśni polskich; 6. deklamacja: J. **Łaszczewski**: W rocznicę Konstytucji 3 Maja; 7. chór młodzieży: Ojciec ja wzywam Cię; 8. koncert młodzieży: P. Linke: Folies Bergere — marsz; 9. śpiew ogólny: Boże coś Polskę.

W tym dniu, na dochód Bratniej Pomocy uczniów tut. szkoły górniczej, odbył się siłami młodzieży szkolnej nader udatny wieczorek, na który złożyło się odegranie dwóch komedji, a mianowicie: 1. Chrapanie z rozkazu, w przekładzie M. Chrzanowskiego; 2. Werbel domowy Gregorowicza, przeplatanych orkiestrą uczniów, a zakończyło zabawą taneczną, urozmaiconą występami humorystycznymi.

W dniu następnym uczestniczyła młodzież w pochodzie przez miasto, mszy polowej, odprawionej na Rynku miejskim, w odsłonięciu plakiety w Seminarjum nauczycielskiem, poświęconej górnośląskiemu działaczowi Karolowi **Miarce**, wreszcie w Akademji w Domu Ludowym, gdzie wykład o znaczeniu Konstytucji wygłosił inż. **Piestrak**, zaś młodzież szkolna muzyką, śpiewem i deklamacją, w szczególności zaś uczniowie **Bortel** Wincenty i **Parzentny** Gerard przyczynili się do uświetnienia powyższej uroczystości.

W dniach 8—11 maja 1925 odbył dyrektor szkoły górniczej, inż. **Piestrak** Feliks, podróż urzędową na Targi Poznańskie do Poznania, celem zaznajomienia się z działem urządzeń i pomocy szkolnych, a nadto z najnowszymi zdobyczami w dziedzinie szkolnictwa zawodowego.

Dnia 12 maja 1925 odbyła się pod przewodnictwem dyrektora szkoły inż. **Piestraka** Feliksa konferencja szkolna, której celem było ustanowienie terminów egzaminów oraz zakończenia roku szkolnego.

Dnia 18 maja 1925 odbył się w szkole tut. egzamin sztygarów z kopalń, należących do Okręgowego Urzędu górniczego w Katowicach w obecności inż. **Hanasiewicza** W. z Tarnowskich Gór i inż. **Kossutha** S. z Katowic.

Dnia 19 maja 1925 bawił w Zakładzie tut. dyrektor Wyższego Urzędu górniczego inż. **Malawski** Zygmunt w sprawach urzędowych.

Dnia 20 maja 1925 odbyła się pod przewodnictwem dyrektora szkoły inż. **Piestraka** Feliksa konferencja szkolna, której celem było przedyskutowanie regulaminu konferencji wykazowych oraz klasyfikacji i egzaminów w szkole górniczej w Tarnowskich Górach, zestawionego przez tegoż dyrektora.

Dnia 26 maja 1925 bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

W dniach 27 i 28 maja 1925 odbył się egzamin pisemny uczniów IV klasy tut. szkoły górniczej, a mianowicie dnia 27 maja z przepisów górniczo-policyjnych i z górnictwa, zaś dnia 28 maja z maszynoznawstwa i z ratownictwa górniczego. Tematy zadań z powyższych przedmiotów były następujące:

1. Z przepisów górniczo-policyjnych: Prace strzelnicze w kopalniach zagazowanych.

2. Z górnictwa: Dopyły wody i środki do odwodnienia górnośląskich kopalń węgla.

3. Z maszynoznawstwa: Opisać wyciągową maszynę parową kopalni „Mysłowice“ w Mysłowicach.

4. Z ratownictwa górniczego: Ogólne zasady, na których budowane są regenerujące aparaty do oddychania.

W dniach 4 i 5 czerwca 1925 zwiedzili pod przewodnictwem inżynierów **Müllera** M., **Cehaka** L. i **Korytowskiego** Z. uczniowie III klasy szkoły górniczej w Wieliczce tut. Zakład naukowy.

Dnia 6 czerwca 1925 odbyła się pod przewodnictwem dyrektora szkoły górniczej inż. **Piestraka** Feliksa konferencja szkolna, której celem była klasyfikacja uczniów IV klasy oraz sprawa dopuszczenia kandydatów do egzaminu ustnego.

Dni 10 czerwca 1925 odbyła się kolaudacja napraw budowlanych w tut. szkole górniczej, zarządzona przez G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach. W powyższej kolaudacji uczestniczył podpisany dyrektor oraz jako kolaudant, budowniczy **Gade** z Katowic.

Dnia 20 czerwca 1925 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna, której celem były sprawy dyscyplinarne uczniów.

W dniach 22 i 23 czerwca 1925 odbył się pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, inż. **Hanasiewicza** Włodzimierza i w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowińskiego** Mieczysława, członków komisji

egzaminacyjnej dyr. **Pietrzykowskiego i Rowińskiego**, wreszcie dyrektora szkoły górniczej inż. **Piestraka** Feliksa egzamin końcowy uczniów szkoły górniczej.

Do egzaminu przystąpiło uczniów 18; z tych uznano 16 za uzdolnionych, natomiast 2 uczniów reprobowano na 2 względnie 4 miesiące.

Dnia 24 czerwca 1925 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja klasyfikacyjna i promowanie uczniów klasy I, II, III do klas wyższych, zaś dnia 26 czerwca nastąpiło zakończenie roku szkolnego i rozdanie świadectw.

W dniach 26 i 27 czerwca 1925 odbył się egzamin wstępny kandydatów do szkoły górniczej, w którym uczestniczył w dniu 27 czerwca delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inżynier **Łowiński** Mieczysław.

Od dnia 1 lipca do 31 sierpnia 1925 trwały ferie szkolne, w którym to czasie przeprowadzono instalację elektryczną w budynku szkolnym, która przyczyniła się w znacznej mierze do bezpieczeństwa tegoż, a nadto umożliwiła nauczycielom i uczniom intensywniejszą pracę w Zakładzie dobrze oświetlonym.

W czasie od 18 lipca do 15 sierpnia 1925 odbył podpisany dyrektor podróży naukową do szkół górniczych w Freibergu, Zwickau, Zilli i Leoben, by zapoznać się tam z organizacją szkolną oraz nowoczesnymi urządzeniami szkolnymi, a nadto zwiedził kopalnię rud żelaznych w Varešu w Bośni oraz hutę żelaza tamże, skąd nadesłano dla tut. Zakładu piękne okazy, o których była wzmianka pod B. (Zbiory do nauki mineralogji i geologji).

Dnia 19 i 31 sierpnia 1925 bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 1 września 1925 rozpoczęto nowy rok szkolny uroczystem nabożeństwem w kościele parafjalnym, a następnie przemową do uczniów wygłoszoną przez dyrektora szkoły oraz imieniem Magistratu tarnogórskiego przez przewodniczącego Rady Miejskiej p. **Bondkowskiego**, w auli szkolnej.

Wskutek nagłego i ciężkiego zachorowania 2 prof., a mianowicie inż. **Gawrońskiego** Ludwika i naucz. **Łaszczewskiego** Jana, znalazła się szkoła tut. w bardzo trudnem położeniu, to też pp.: inspektorowi szkół **Ranoszkowi**, profesorom gimnazjalnym **Mikuckiemu i Piernikarczykowi**, kand. inż. **Piestrakowi** Kazimierzowi, wreszcie inż. **Wendtowi** Władysławowi, którzy podjęli się zastępstwa powyższych profesorów i aż do zaistnienia normalnych stosunków współpracowali z tut. gronem nauczycielskiem, oddając swą pracę wielką usługę Zakładowi, składa podpisana Dyrekcja na tem miejscu najszczerze podziękowanie.

Stosownie do zaproszenia Komitetu Powiatowego Ligi Obrony Powietrznej Państwa w Tarnowskich Górach do uczestniczenia w dniach 9 i 13 września w pochodzie szkół tarnogórskich z powodu

tygodnia lotniczego, wziął Zakład tut. podobnie jak i szkoły inne, dwukrotny udział w pochodzie i zastosował się do programu Komitetu, który obejmował nadto przemówienie podpisanego dyrektora „O doniosłości lotnictwa“.

Dnia 12 września 1925 bawił w tut. Zakładzie Radca Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach inż. **Majewski** Stanisław w sprawach urzędowych.

Dnia 15 września 1925 odbył wizytację szkoły delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowiński** Mieczysław.

Dnia 17 września 1925 oddano 1 godzinę szkolną recytatorowi **Wróblewskiemu** na oddeklamowanie kilku utworów literackich oraz wygłoszenie udatnych monologów.

Dnia 25 września 1925 odbyła się kolaudacja instalacji elektrycznej, wykonanej w tut. szkole górniczej przez Spółkę Akcyjną A. E. G. w Katowicach, zarządzona przez G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach. W powyższej kolaudacji uczestniczył z ramienia Związku inż. Dózu kotłów parowych w Katowicach p. Wassermann.

Dnia 28 września 1925 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 9 października 1925 zwiedził Zakład tut. delegat Ministerstwa Handlu i Przemysłu inż. **Sypniewski**.

W święcie P. W. i Wych. Fiz., wyznaczonem na dzień 10 i 11 października 1925, w którym uczestniczyły szkoły miejscowe, wzięli udział również uczniowie tut. szkoły górniczej, a mianowicie 80 uczniów uczestniczyło w dniu 10 października w zdjęciu filmowem w kinie „Apollo“, natomiast uczniowie, mieszkający w Tarnowskich Górach, wzięli udział w zarządzonym pochodzie w dniu 11 października 1925.

Dnia 13 października bawił w szkole górniczej delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 16 października 1925 odbył się tradycyjny skok przez skórę uczniów zapisanych do I klasy tut. szkoły górniczej. W powyższej uroczystości uczestniczyli: prof. Akademii górniczej z Krakowa inż. **Nowotny** Oskar i inż. **Windakiewicz** Edward, a nadto dyrektorowie sąsiednich kopalń oraz przedstawiciele tut. Urzędów.

Dnia 19 października 1925, w zastępstwie obłożnie chorego prof. inż. **Gawrońskiego** Ludwika, rozpoczął wykłady z górnictwa inż. **Wendt** Władysław.

W dniu 28 października 1925 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inżynier **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 3 listopada 1925, pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach inż. **Hanasiewicza** Włodzimierza i w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowińskiego** Mieczysława oraz dyrektora szkoły górniczej

inż. **Piestraka** Feliksa odbył się poprawczy egzamin końcowy ucznia **Raiblego** Erwina.

Dnia 4 listopada 1925 odbyła się konferencja szkolna, której celem było omówienie bieżących spraw szkolnych, sprawa reorganizacji nauki na trzyletnią, ułożenie programu wycieczek naukowych, wreszcie sprawy Bratniej Pomocy uczniów tut. szkoły górniczej.

Dnia 14 listopada 1925 uczestniczył podpisany dyrektor wraz z inż. **Hanasiewiczem** Włodzimierzem w oddaniu ostatniej posługi inżynierom **Skarzyńskiemu** i **Mazurkiewiczowi**, zmarłym tragiczną śmiercią w kopalni Emy. Cześć ich pamięci!

Z powodu zgonu powieściopisarza **Żeromskiego**, dnia 24 listopada 1925 w Kółku Oświatowym uczniów tut. szkoły górniczej, oddano hołd cieniem owego wielkiego Meża, przy czym podpisany dyrektor zagaił uroczystość, zaś prof. dr. **Langie** Stanisław wygłosił wykład „O życiu i twórczości Żeromskiego“.

Dnia 25 listopada 1925 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** w sprawach urzędowych.

Dnia 26 listopada 1925 Wojewoda Śląski p. **Bilski** Mieczysław, przy sposobności pobytu w Tarnowskich Górach, zaszczylił swą obecnością tut. szkołę górniczą. Pan Wojewoda, z szefem biura prezydjalnego p. **Gasparym**, starostą tarnogórskim p. **Żuławskim** i burmistrzami pp. **Michatzem** i **Bondkowskim**, powitany w słowach podniosłych przez delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowińskiego** Mieczysława, dyrektora szkoły górniczej inż. **Piestraka** Feliksa, oraz pieśnią górniczą przez młodzież szkolną, dziękując za powitanie, zaznaczył, że szkolnictwo górnicze leży mu głęboko na sercu, oraz, że cieszy się z rozwoju tarnogórskiego Zakładu naukowego, pracującego dla rozwoju przemysłu i wielkości Ojczyzny.

Na dowód swej życzliwości dla młodzieży szkolnej ofiarował dla Bratniej Pomocy uczniów tut. Zakładu kwotę 500 zł., za który to dar wielkoduszny, Dyrekcja szkoły górniczej w imieniu biednych uczniów najuniżeniej dziękuje.

Dnia 1 grudnia 1925 odbyła się konferencja szkolna, której celem było załatwienie reorganizacji szkoły górniczej, w myśl rozp. Zarządu G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, zatwierdzonego reskryptem Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach z dnia 25 listopada 1925, L. dz. 6622/25.

Tegoż dnia odbył się w Kółku Oświatowym uczniów wykład podpisanego dyrektora „O solach w Polsce“.

Dzień 4 grudnia, jako poświęcony św. Barbarze, był w myśl statutów szkolnych dniem wolnym od nauki. Dawnym jednak zwyczajem tut. szkoły górniczej, zebrała się w dniu powyższym w tut. Zakładzie młodzież szkolna, by wraz z profesorami udać się gremjalnie na nabożeństwo do kościoła parafialnego, a następnie wziąć udział w poranku szkolnym, w którym obok przemówień dyrektora szkoły oraz przewodniczącego uczniów **Bortla** Wincentego, oko-

licznościowe deklamacje, chóralne śpiewy i orkiestra uczniów podniosły ducha młodzieży, dopełniając tej pięknej uroczystości, w której nie brak nigdy przedstawicieli tut. Urzędów i przyjaciół młodzieży.

Dnia 9 grudnia 1925, z powodu przedwczesnego zgonu jednego z największych synów Polski, **Reymonta Władysława**, odbyła się w Kółku Oświatowym młodzieży szkolnej podniosła uroczystość oddania hołdu ceniom Zmarłego, połączona ze stosowną prelekcją „O życiu, dziełach i twórczości Reymonta“, wygłoszona przez prof. szkoły górniczej dr. **Langiego Stanisława**.

Dnia 10 grudnia 1925 odbył podpisany dyrektor wraz z inż. **Hanasiewiczem Włodzimierzem** podróż urzędową do Katowic, gdzie w Wyższym Urzędzie górniczym odbyła się konferencja w sprawie reorganizacji tut. szkoły górniczej.

W dniach od 14 do 16 grudnia 1925 odbył się wykład inż. **Jakóbkiewicza Czesława** „O naukowej organizacji pracy“.

Dnia 15 grudnia 1925 bawił w Zakładzie tut. delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński Mieczysław** w sprawach urzędowych.

W dniach 16 i 18 grudnia 1925 odbyła się konferencja szkolna, której celem było ustalenie terminu egzaminu końcowego, a nadto ocena postępów i zachowania się uczniów za okres od początku roku szkolnego do chwili obecnej.

Dnia 20 grudnia 1925 śpiewał chór uczniów szkoły górniczej na sumie w tut. kościele parafialnym.

Dnia 22 grudnia 1925 zakończono wykłady przedświąteczne i w dniu tym rozpoczęły się ferie szkolne, które trwały do włącznie 3 stycznia 1926, tak, że dnia 4 stycznia rozpoczęto normalną naukę szkolną.

Dnia 26 grudnia 1925, Państwowe Zakłady Wodociągowe w Katowicach przesłały na ręce Dyrekcji kwotę 1000 zł. z przeznaczeniem dla Bratniej Pomocy uczniów tut. szkoły górniczej, za który to dar wspaniałomyślny Dyrekcja szkoły górniczej Ofiarodawcy najuprzejmiej dziękuje.

Dnia 7 stycznia 1926 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński M.** w sprawach urzędowych.

W dniach 8 i 9 stycznia 1926 odbył się egzamin pisemny uczniów IV klasy tut. szkoły górniczej, a mianowicie dnia 8 stycznia z ustawodawstwa górniczego i górnictwa, zaś dnia 9 stycznia z miernictwa i z elektrotechniki. Tematy zadań z powyższych przedmiotów były następujące:

1. Z ustawodawstwa górniczego: O ruchu kopalni i o zarządzie.
2. Z górnictwa: Jaki materiał i jakie urządzenia są potrzebne celem zastosoowania podsadzki płynnej.

3. Z miernictwa: Obliczyć azymut i długość przebitki między punktami A—C, jeżeli są znane: współrzędne punktu A: sinus 120,00 m, cosinus 86,30 m, azymut boku AB: 22 stopnie 40 min., kąt ABC (polygon.) 292 stopnie 50 min., dł. boku AB 947,50 m, dł. boku

BC 825,50 m, przy czym punkty A, C, leżą w wysokości 150 m nad poziomem morza.

4. Z elektrotechniki: Silniki bocznikowe.

Dnia 12 stycznia 1925, w Kółku Oświatowym uczniów tutejszej szkoły górniczej wygłosił podpisany dyrektor prelekcję „O solach w Polsce, część druga“.

Dnia 13 stycznia 1926 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora szkoły górniczej, konferencja nauczycielska, której celem była klasyfikacja oraz dopuszczenie do egzaminu końcowego uczniów klasy IV, wreszcie ocena postępu uczniów klasy III, przeznaczonych do egzaminu komisyjnego z jednego lub kilku przedmiotów.

Z pośród 26 uczniów jednego ucznia do egzaminu ustnego nie dopuszczono.

Dnia 14 stycznia 1926 odbył dyrektor szkoły górniczej inżynier **Piestrak Feliks** z naczelnikiem Okręgowego Urzędu górniczego inż. **Hanasiewiczem Włodzimierzem** podróż urzędową do Katowic, gdzie w Wyższym Urzędzie górniczym, pod przewodnictwem wicedyrektora tegoż urzędu inż. **Szefera Leopolda** i w obecności radcy górniczego inż. **Majewskiego Stanisława** oraz delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowińskiego Mieczysława**, odbyła się konferencja w sprawie zmiany planu nauki w szkole górniczej w Tarnowskich Górach wskutek reorganizacji szkoły z dwuletniej na trzyletnią.

Dnia 20 stycznia 1926, z okazji setnej rocznicy zgonu ks. Stanisława **Staszica**, jednego z najlepszych synów Ojczyzny i nestora górnictwa polskiego, odbył się poranek szkolny o następującym programie:

1. Chór młodzieży: Ojciec ja wzywam Cię; 2. prelekcja „O ks. Stanisławie Staszicu“, wygłoszona przez dyrektora szkoły; 3. koncert młodzieży: Serenada Tosellego (fortepjan i skrzypce); 4. deklamacja: Pochwała dawnej dzielności greckiej (K. Tetmajera), wygłoszona przez ucznia **Grządziela**; 5. chór młodzieży: Już się rozlega miły głos; 6. koncert młodzieży: Poranek Lindsaya (fortepjan i skrzypce); 7. śpiew ogólny: Boże coś Polskę.

Dnia 23 stycznia 1926 bawili w tut. Zakładzie delegaci G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński Mieczysław** i dyrektor Głównej Kasy Związku **Trzaskalik Emil** w sprawie najmu od tutejszej Rady Powiatowej budynku „Połysk“ na internat Bratniej Pomocy uczniów tut. szkoły górniczej.

W dniach 25, 26 i 27 stycznia 1926 odbył się pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, inż. **Hanasiewicza Włodzimierza** i w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowińskiego Mieczysława**, dalej członków komisji egzaminacyjnej, złożonej w 1 dniu z inżynierów **Okołowicza** i **Knapskiego**, w drugim dniu z inż. b. ministra **Kiedronia** i inż. **Kolbego**, w trzecim dniu z inż. **Kontkiewicza**, wreszcie dyrektora

szkoły górniczej inż. **Piastra** Feliksa egzamin końcowy uczniów szkoły górniczej.

Do egzaminu przystąpiło uczniów 25, z tych zaś 3 uznano za bardzo uzdolnionych, 20 za uzdolnionych, a 2 uczniom pozwolono na poprawienie egzaminu z jednego przedmiotu po 2 miesiącach.

Dnia 28 stycznia 1926 odbyła się konferencja szkolna pod przewodnictwem podpisanego dyrektora szkoły, której celem była klasyfikacja klas IIIa i IIIb oraz rozdział czynności pomiędzy członków grona nauczycielskiego w związku z reorganizacją szkoły.

Dnia 30 stycznia 1926 nastąpiło dla klas IIIa i IIIb zakończenie kursu i rozdanie świadectw.

Dnia 3 lutego 1926 rozpoczęła się normalna nauka szkolna; dla klas I i II według nowej, zaś dla klas IVa i IVb według dawnej organizacji, wskutek czego długość nauki w klasach I i II wyniesie 3, natomiast w klasach IVa i IVb 2 lata.

Dnia 9 lutego 1926 odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora nadzwyczajna konferencja grona nauczycielskiego, z powodu zgonu profesora tut. szkoły górniczej, śp. inż. **Gawrońskiego** Ludwika w Krakowie. Po przemówieniu dyrektora, poświęconem osobie śp. Zmarłego, obecni uczcili pamięć tegoż przez powstanie i uchwalili wysłać na pogrzeb do Krakowa delegację złożoną z profesorów i uczniów, w miejsce wieńca na trumnę ofiarować pewną kwotę na akcję dożywiania biednych dzieci szkolnych w Tarnowskich Górach, wreszcie urządzić nabożeństwo żałobne, w którym weźmie udział szkoła górnicza.

W osobie Zmarłego utraciliśmy wytrawnego nauczyciela, a społeczeństwo polskie prawego i zasłużonego obywatela. Cześć jego pamięci!

Dnia 13 lutego, na dochód Bratniej Pomocy uczniów tutejszej szkoły górniczej, odbył się siłami młodzieży szkolnej nader udatny wieczorek, na który złożyło się odegranie komedji Bałuckiego „Radcy pana Radcy“, przeplatanej orkiestrą uczniów, zakończony zabawą taneczną, urozmaiconą humorystycznymi występami uczniów.

Dnia 16 lutego 1926 zawiadomiono podpisaną Dyrekcję o nagłym zgonie dyrektora szkoły górniczej w Pyskowicach, byłego dyrektora poprzedniej niemieckiej szkoły górniczej w Tarnowskich Górach. Dnia 19 lutego 1926 odbył się tegoż pogrzeb w Pyskowicach, w którym podpisany dyrektor uczestniczył. Cześć pamięci Zmarłego!

Dnia 23 lutego 1926 za spokój duszy śp. inż. **Gawrońskiego** Ludwika odbyło się w tut. kościele parafjalnym nabożeństwo żałobne, w którym wzięła udział młodzież szkolna z dyrektorem i gronem nauczycielskiem.

Dnia 25 lutego 1926 wizytował tut. Zakład delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowiński** Mieczysław.

Dnia 26 lutego 1926 odbył się w Kółku Oświatowem tut. szkoły górniczej wykład podpisanego dyrektora „O solach w Polsce, część III“.

Dnia 5 marca 1926 odbył się w sali fizyki tut. gimnazjum męskiego wykład inż. **Skrypczeńki** Aleksandra „O radjotelefonji“. Za odstąpienie Kółku Oświatowemu tut. szkoły górniczej powyższego lokalu oraz za użyczenie do demonstracji tamtejszego radja, składa podpisana Dyrekcja p. dyktorowi **Grzybowskiemu** i p. profesorowi **Kasprzyskiemu** szczere podziękowanie.

W dniach 9 i 11 marca 1926 odbyły się konferencje szkolne, z których pierwsza była konferencją dyscyplinarną, druga zaś miała na celu przedyskutowanie nowych regulaminów szkolnych, wypracowanych przez podpisanego dyrektora w związku ze zmianą statutu, zatwierdzonego przez Wyższy Urząd górniczy w Katowicach rozp. z dnia 23 stycznia 1926, L. dz. 320/26.

Dnia 16 marca 1926 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

Z powodu półwiekowej rocznicy zgonu znakomitego poety polskiego **Goszczyńskiego** Seweryna odbył się dnia 19 marca 1926 w Kółku Oświatowem tut. młodzieży szkolnej wykład prof. Dr. **Langiego** „O życiu i pismach **Goszczyńskiego**“.

Dnia 23 marca 1926, na polecenie G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach z dnia 18 marca 1926 L. dz. 403/26/XIV odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna celem ułożenia programu uroczystego otwarcia świeżo zreorganizowanej szkoły górniczej w Tarnowskich Górach w dniu 1 września 1926.

Dnia 26 marca 1926, pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach, inż. **Hanasiewicza** Włodzimierza i w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach, inż. **Łowińskiego** Mieczysława, oraz dyrektora szkoły górniczej, inż. **Piestraka** Feliksa odbył się poprawczy egzamin końcowy uczniów **Beckera** Filipa i **Mżyka** Franciszka przy czem obu uczniów uznano za uzdolnionych.

Dnia 26 marca 1926 przystąpili uczniowie szkoły górniczej do spowiedzi, zaś dnia 27 marca do komunji świętej.

Dnia 30 marca 1926 zakończono wykłady przedsięwzięte i w dniu tym rozpoczęły się ferie szkolne, które trwały do włącznie 12 kwietnia, tak, że dnia 13 kwietnia 1926 rozpoczęto normalną naukę szkolną.

Dnia 14 kwietnia 1926 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

Dnia 16 kwietnia 1926 odbył się w Kółku Oświatowem tut. młodzieży szkolnej wykład podpisanego dyrektora „O solach w Polsce, część IV“.

Dnia 20 kwietnia 1926, z powodu wizytacji tut. kościoła parafialnego przez ks. Biskupa **Hlonda**, uczestniczyła młodzież szkoły górniczej w uroczystem powitaniu pierwszego śląskiego Arcypasterza i przystąpiła w dniu tym do sakramentu bierzmowania.

W dniu następnym, młodzież mieszkająca w Tarnowskich Górach wzięła udział w owacji urządzonej przez obywatelstwo miejskie ks. Biskupowi, przyczyniając się swem karnem wystąpieniem z lampkami górniczymi oraz odśpiewaniem kilku pieśni górniczych do uświetnienia owej podniosłej i niezapomnianej uroczystości.

Dnia 23 kwietnia 1926 odbył się w Kółku Oświatowym tut. młodzieży szkolnej wykład inż. **Russka** Stanisława „Ropa i walka o ropę“.

Dnia 26 kwietnia 1926 odbył podpisany dyrektor z delegatem G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowińskim** Mieczysławem podróż urzędową do obserwatorium magnetycznego w Mikołowie.

Dnia 30 kwietnia 1926 odbył się w Kółku Oświatowym tut. młodzieży szkolnej wykład podpisanego dyrektora „O solach w Polsce, część V“.

Dnia 1 maja 1926 odbył się w Zakładzie tut. z powodu Konstytucji 3-Maja uroczysty poranek szkolny, na który złożyło się: 1) prelekcja prof. Dr. **Langiego** Stanisława „O znaczeniu Konstytucji 3-Maja“. 2) Kilkakrotne solo skrzypcowe z towarzyszeniem fortepianu ucznia **Parzętnego** Gerarda. 3) Deklamacja uczniów **Godoja** Franciszka i **Grządziela** Jerzego, pierwszego „Koncert nad koncertami“, **A. Mickiewicza**, drugiego Ave Patria, **M. Konopnickiej**. 4) Kilkakrotny chór młodzieży szkolnej. 5) Śpiew ogólny: Boże coś Polskę. W dniu następnym uczestniczyła młodzież w pochodzie przez miasto oraz w uroczystem nabożeństwie w kościele parafialnym.

W dniach od 5 do 8 maja 1926 bawił dyrektor szkoły górniczej inż. **Piastak** Feliks w Poznaniu na Targach Poznańskich w celach naukowych

Dnia 7 maja 1926 odbyła się w Kółku Oświatowym tut. młodzieży szkolnej prelekcja inż. **Russka** Stanisława na temat „Ropa i walka o ropę, część II“.

Dnia 11 maja b. r. odbyła się pod przewodnictwem podpisanego dyrektora konferencja szkolna, której celem było ustalenie terminów egzaminu pisemnego i końcowego uczniów IVa i IVb tut. szkoły górniczej oraz terminów konferencji klasyfikacyjnych, zakończenia roku szkolnego i egzaminu wstępnego kandydatów do I klasy tut. szkoły górniczej.

Dnia 15 maja 1926 bawił delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w tut. Zakładzie w sprawach urzędowych.

Dnia 20 maja 1926 odbył się w Kółku Oświatowym młodzieży szkolnej wykład dyrektora tut. gimnazjum **Grzybowskiego** Józefa „O turystyce“, za co podpisana Dyrekcja Prelegentowi najuprzejmiej dziękuje.

W dniach 26 i 27 maja 1926 odbył się egzamin pisemny uczniów IVa i IVb tut. szkoły górniczej, a mianowicie: dnia 26 maja z przepisów górniczo-policyjnych i z górnictwa, zaś dnia 27 maja z ma-

szynoznawstwa i z ratownictwa górniczego. Tematy zadań z powyższych przedmiotów były następujące:

1. z przepisów górniczo-policyjnych: Składy materiałów wybuchowych pod ziemią i na powierzchni.
2. z górnictwa: Jakże systemy przewietrzania i rozprowadzania powietrza stosujemy w kopalniach węgla.
3. z maszynoznawstwa: Stalowe liny wyciągowe.
4. z ratownictwa górniczego: Opis akcji ratunkowej i gaszenia pożaru w kopalni węgla kamiennego, powstałego wskutek samozapalenia się pokładu.

Dnia 31 maja 1926 zwiedzili profesorowie szkoły górniczej Państwowej Hutę ołowiu i srebra w Strzybnicy. Za ułatwienie powyższej wycieczki oraz gościnne przyjęcie uczestników składa Dyrekcja pp. Dyrektorowi **Kamięńskiemu** i inż. **Lenartowiczowi** serdeczne podziękowanie.

Dnia 4 czerwca 1926 odbył się w tut. Zakładzie wykład inż. **Negrusza** Kazimierza z Krakowa na temat „Nowoczesne metody poszukiwań górniczych, część I”.

Dnia 8 czerwca 1926, pod przewodnictwem podpisanego dyrektora szkoły górniczej, odbyła się konferencja nauczycielska, której celem była klasyfikacja oraz dopuszczenie do egzaminu końcowego uczniów klasy IV oraz ocena postępu uczniów klasy I i II, przeznaczonych do egzaminu komisyjnego z jednego lub więcej przedmiotów.

Z pośród 47 uczniów 9 do egzaminu ustnego nie dopuszczono

W dniach 9, 10, 14 i 15 czerwca b. r. odbyto z uczniami II klasy, po myśli planu nauki, zatwierdzonego rozp. Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach z dnia 31 marca 1926, L. dz. 596/26, ćwiczenia niernicze w polu, celem zaznajomienia się uczniów z praktycznem użyciem najważniejszych instrumentów mierniczych przy wykonaniu samodzielnych prac z zakresu niwelacji, zdjęcia małych obszarów i tyczenia luków.

W myśl rozp. Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach z dnia 21 kwietnia 1926, L. Wydz. O. P. 12336 z okazji 150 lecia niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki, przesłała podpisana Dyrekcja na adres Komitetu obchodu powyższej uroczystości w Warszawie pamiątkowy arkusz adresowy z podpisami nauczycieli i uczniów tut. szkoły górniczej, a nadto w dniu 12 bm. urządziła poranek szkolny z odczytem prof. **Langiego** Stanisława, na temat związany ze 150 leciem niepodległości Stanów Zjednoczonych Ameryki.

W tym samym dniu odbył się wykład inż. **Negrusza** Kazimierza z Krakowa na temat „Nowoczesne metody poszukiwań górniczych, część II”.

Dnia 15 czerwca 1926 bawił w tut. Zakładzie delegat G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowiński** Mieczysław w sprawach urzędowych.

W dniach 21 do 25 czerwca 1926 odbył się pod przewodnictwem komisarza Wyższego Urzędu górniczego w Katowicach inż. **Hanasiewicza** Włodzimierza i w obecności delegata G. Z. P. G. H. Z. z. w Katowicach inż. **Łowińskiego** Mieczysława, dalej członków komisji egzaminacyjnej, złożonej w dniu 21 czerwca z dyrektorów **Riegera** i **Meyera**, w dniu 22 i 23 czerwca z dyrektora **Kontkiewicza**, w dniu 24 czerwca z dyrektora **Pietrzykowskiego** i st. inż. **Knapkiego**, dyrektora **Grabińskiego**, **Białeckiego** i inż. **Wieluńskiego**, w dniu 25 czerwca z dyrektorów **Lebiedzika** i **Kolbego**, wreszcie dyrektora szkoły górniczej, inż. **Piastaka** Feliksa, egzamin końcowy uczniów szkoły górniczej.

Do egzaminu przystąpiło uczniów 38, z tych zaś uznano: uczniów 6 za bardzo uzdolnionych, uczniów 27 za uzdolnionych, a 5 uczniom pozwolono na poprawienie egzaminu z jednego względnie 2 przedmiotów po upływie 2 względnie 4 miesięcy.

Dnia 26 czerwca 1926 odbyła się konferencja klasyfikacyjna i promowanie uczniów klasy I i II do klas wyższych, zaś dnia 28 czerwca nastąpiło zakończenie roku szkolnego i rozdanie świadectw.

Dnia 30 czerwca 1926 egzaminowano w tut. Zakładzie zastępcę sztygara **Kudlewskiego** Władysława z kopalni „Król“ Wschód w obecności inż. T. Czechowicza z Okręgowego Urzędu Górniczego w Królewskiej Hucie.

W dniu 30 czerwca 1926 odbył się pisemny egzamin wstępny kandydatów do szkoły górniczej.

IX.

Statystyka uczniów

a) za czas od 1 lutego do 30 czerwca 1925.

1. Ilość uczniów:

Z początkiem nowego kursu, a więc 1 lutego 1925 było uczniów:

świeżo przyjętych i repetentów w I klasie	32
IIa „	26
IIb „	26
III „	26
IV „	20
Ogółem uczniów	130

W ciągu kursu złożyło poprawczy egzamin końcowy uczniów 2

W czerwcu po złożeniu egzaminu końcowego uwolniono uczniów 16

W ciągu kursu wystąpiło ze szkoły „ 3

W ciągu kursu wydalonę ze szkoły „ 3

W ciągu kursu zmarł „ 1 25

Pozostało z końcem czerwca 1925 r. uczniów 105

2. Podług metryki urodzenia pochodziło:

Z powiatu będzińskiego	uczniów	1
„ „ chrzanowskiego	„	1
„ „ katowickiego	„	38
„ „ krotoszyńskiego	„	1
„ „ pszczyńskiego	„	8
„ „ rybnickiego	„	9
„ „ świeckiego	„	1
„ „ świętochłowskiego	„	34
„ „ tarnogórskiego	„	6
Razem z Polski		99
Z Niemiec pochodziło	„	31
Ogółem uczniów		130

3. Według narodowości było:

Polaków	130
-------------------	-----

4. Według wyznania religijnego było:

rzymsko - katolickiego	119
ewangelickiego	11
130	

5. Wiek uczniów:

19 lat miało uczniów	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
20 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8
21 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	9
22 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	19
23 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	14
24 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	33
25 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	24
26 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	13
27 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	5
28 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2
30 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
31 „ „ „	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1
Ogółem uczniów										130

6. Uczniowie odbyli praktykę przed wstąpieniem do szkoły w kopalniach następujących:

kopalnia Aleksander	uczniów	1
„ Anna	„	3
„ Andaluza	„	6
„ Fryderyk	„	1
„ Bielszowice	„	8
„ Blücher	„	3
„ Błogosławieństwo Boże	„	6
„ Boer	„	1

do przeniesienia

29

	z przeniesienia	29
„ Brade	„	3
„ Charlotte	„	2
„ Dębieńsko	„	1
„ Ema	„	1
„ Emanuel	„	1
„ Eminencja	„	2
„ Ferdynand	„	6
„ Ficinus	„	1
„ Giesche	„	2
„ Gotthard	„	3
„ Heinitz	„	1
„ Henryk	„	1
„ Hohenlohe-Fanny	„	1
„ Hedwigswunsch	„	1
„ Hohenzollern	„	1
„ Hugo - Zwang	„	5
„ Huta Laury	„	4
„ Jerzy	„	2
„ Karsten Centrum	„	3
„ Kleofas	„	4
„ Król	„	27
„ Królewicz	„	1
„ Hr. Laury	„	3
„ Lithandra	„	1
„ Maks	„	2
„ Matylda	„	4
„ Mysłowice	„	3
„ Niemce	„	2
„ Paweł	„	2
„ Prusy	„	1
„ Radzionków	„	3
„ Römer	„	1
„ Śląsk	„	1
„ Wolfgang	„	2
„ Wujek	„	3
Ogółem uczniów		130

b) za czas od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926.

7. Ilość uczniów:

Z początkiem nowego kursu, a więc 1 września 1925
było uczniów:

świeżo przyjętych i repotentów w I klasie	32
II „	26
IIIa „	24
IIIb „	23
IV „	28

do przeniesienia uczniów 133

	z przeniesienia uczniów	133
W ciągu kursu poprawczy egzamin końcowy złożyło	uczniów	2
W styczniu po złożeniu egzaminu końcowego uwol-	miono uczniów	23
W ciągu kursu wystąpiło ze szkoły	uczniów	3
W ciągu kursu wydalonno ze szkoły	uczniów	2
Pozostało z końcem stycznia 1926 r.	uczniów	103
8. Podług metryki urodzenia pochodziło:		
Z powiatu będzińskiego	uczniów	5
„ „ katowickiego	„	37
„ „ krotoszyńskiego	„	1
„ „ pszczyńskiego	„	9
„ „ rybnickiego	„	11
„ „ świeckiego	„	1
„ „ świętochłowickiego	„	36
„ „ tarnogórskiego	„	6
Razem z Polski	„	106
Z Niemiec pochodziło	„	27
Ogółem uczniów		133
9. Według narodowości było:		
Polaków		133
10. Według wyznania religijnego było:		
rzymsko-katolickiego	125	
ewangelickiego	8	133
11. Wiek uczniów:		
18 lat miało uczniów		1
20 „ „ „		12
21 „ „ „		13
22 „ „ „		23
23 „ „ „		18
24 „ „ „		30
25 „ „ „		21
26 „ „ „		8
27 „ „ „		4
28 „ „ „		3
Ogółem uczniów		133
12. Uczniowie odbyli praktykę przed wstąpieniem do szkoły w kopalniach następujących:		
kopalnia Aleksander	uczniów	1
„ Anna	„	3
„ Andahuzja	„	4
„ Bielszowice	„	9
„ Blücher	„	3
„ Błogosławieństwo Boże	„	6
do przeniesienia uczniów		26

	z przeniesienia uczniów	26
„ Boer	„	2
„ Brade	„	3
„ Charlotte	„	5
„ Dębieńsko	„	2
„ Ema	„	1
„ Emanuel	„	1
„ Eminencja	„	3
„ Ferdynand	„	5
„ Flora	„	1
„ Florentyna	„	2
„ Gotthard	„	2
„ Hedwigswunsch	„	1
„ Heinitz	„	1
„ Hohenlohe-Fanny	„	1
„ Hugo	„	6
„ Huta Laury	„	4
„ Jerzy	„	3
„ Karsten Centrum	„	3
„ Kleofas	„	3
„ Król	„	27
„ Królewicz	„	1
„ Hr. Laura	„	2
„ Lithandra	„	1
„ Maks	„	3
„ Matylka	„	4
„ Mysłowice	„	4
„ Niemce	„	3
„ Paweł	„	2
„ Pokój	„	1
„ Prusy	„	1
„ Radzionków	„	2
„ Römer	„	1
„ Śląsk	„	1
„ Wolfgang	„	2
„ Wujek	„	3
	Ogółem uczniów	<u>133</u>

za czas od 1 lutego do 30 czerwca 1926 r.

13. Ilość uczniów:

Z początkiem nowego kursu, a więc 1 lutego 1926 r.
było uczniów:

na trzyletnim kursie w I klasie	30
na „ „ w II „	24
na dwuletnim „ w IVa „	26
na „ „ w IVb „	<u>23</u>
do przeniesienia uczniów	103

	z przeniesienia uczniów	103
W ciągu kursu poprawczy egzamin końcowy złożyło		
	uczniów	2
W czerwcu po złożeniu egzaminu końcowego uwol-		
	niono uczniów	33
W ciągu kursu wystąpiło ze szkoły	„	3
Pozostało z końcem czerwca 1926	„	65
14. Podług metryki urodzenia pochodziło:		
Z powiatu będzińskiego	uczniów	5
„ „ katowickiego	„	27
„ „ krotoszyńskiego	„	1
„ „ pszczyńskiego	„	7
„ „ rybnickiego	„	10
„ „ świeckiego	„	1
„ „ świętochłowickiego	„	30
„ „ tarnogórskiego	„	5
	Razem z Polski	86
Z Niemiec pochodziło	„	17
	Ogółem uczniów	103
15. Według narodowości było:		
Polaków		103
16. Według wyznania religijnego było:		
rzymsko-katolickiego	101	
ewangelickiego	2	103
17. Wiek uczniów:		
19 lat miało uczniów		1
21 „ „ „		11
22 „ „ „		13
23 „ „ „		20
24 „ „ „		14
25 „ „ „		18
26 „ „ „		12
27 „ „ „		7
28 „ „ „		4
29 „ „ „		3
	Ogółem uczniów	103
18. Uczniowie odbyli praktykę przed wstąpieniem do szkoły		
w kopalniach następujących:		
kopalnia Aleksander	uczniów	1
„ Anna	„	3
„ Andaluza	„	4
„ Bielszowice	„	8
„ Blücher	„	3
„ Błogosławieństwo Boże	„	3
	do przeniesienia	22

	z przeniesienia	22
„ Boer	„	1
„ Brade	„	3
„ Charlotte	„	4
„ Emanuel	„	1
„ Ema	„	1
„ Eminencja	„	2
„ Ferdynand	„	2
„ Flora	„	1
„ Florentyna	„	2
„ Gotthard	„	2
„ Hedwigswunsch	„	1
„ Heinitz	„	1
„ Hugo	„	6
„ Huta Laury	„	3
„ Jerzy	„	3
„ Kleofas	„	2
„ Król	„	22
„ Królewicz	„	1
„ Hr. Laura	„	2
„ Leon	„	1
„ Maks	„	2
„ Matylda	„	3
„ Mysłowice	„	3
„ Niemce	„	2
„ Paweł	„	2
„ Pokój	„	1
„ Radzionków	„	2
„ Römer	„	1
„ Śląsk	„	1
„ Wolfgang	„	2
„ Wujek	„	1
Ogółem uczniów		103

X.

KLASYFIKACJA UCZNIÓW

za czas od 1 lutego do 30 czerwca 1925.

Uczniowie chlubnie uzdolnieni oznaczeni są drukiem grubszym.

Klasa I.

1. Botta Augustym	6. Dupnik Henryk
2. Chmiel Karol	7. Glenz Ignacy
3. Czaja Alfons	8. Góralczyk Wincenty
4. Dinter Erwin	9. Konik Robert
5. Duda Otton	10. Kopietz Robert

11. Korzuch Augustyn	18. Szczasny Rudolf
12. Krettek Maksymilian	19. Szołtysek Alojzy
13. Króliczek Teodor	20. Wilk Rajmund
14. Manowski Maksymilian	21. Witt Konrad
15. Martin Wilhelm	22. Wojciechowski Stanisław
16. Niedurny Maksymilian	23. Woźnica Franciszek
17. Piec Teodor	24. Wróblewski Stefan

Stopień bardzo dobry otrzymało uczniów 2, dobry 9, dostateczny 13, niedostateczny 4, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono 1.

Klasa IIa.

1. Cuber Rudolf	10. Kottas Roman
2. Fojk Ryszard	11. Kurek Teodor
3. Godoj Franciszek	12. Kulla Leopold
4. Grządziel Jerzy	13. Krafczyk Józef
5. Holona Nikodem	14. Langner Ernest
6. Kałuża Michał	15. Latocha Mateusz
7. Kytzia Franciszek	16. Maiss Oskar
8. Knapik Emil	17. Mondry Paweł
9. Koppel Jerzy	18. Kopia Alfons

Stopień bardzo dobry otrzymało uczniów 4, dobry 4, dostateczny 10, do egzaminu poprawczego z 1 przedmiotu przeznaczono 7.

Klasa IIb.

1. Metzner Paweł	10. Sobotta Eryk
2. Nickel Adolf	11. Strodt Karol
3. Nowak Hubert	12. Szastok Jan
4. Pakosz Karol	13. Szewczyk Józef
5. Pasterny Paweł	14. Scholz Jerzy
6. Pełka Jan	15. Thomas Fabjan
7. Plinta Paweł	16. Wiltsh Alfons
8. Roczniok Brunon	17. Winkler Herman
9. Skolik Wiktor	18. Woźnikowski Franciszek

Stopień bardzo dobry otrzymało uczniów 3, dobry 8, dostateczny 7, niedostateczny 1, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono 7.

Klasa III.

1. Baron Karol	8. Handy Franciszek
2. Bortel Wincenty	9. Hirsch Ryszard
3. Duży Ryszard	10. Kahlert Paweł
4. Eichwald Gerard	11. Kapuściok Alfred
5. Franzel Józef	12. Klimza Paweł
6. Grzesik Edward	13. Klinkmüller Jan
7. Gürtler Gerard	14. Olsza Józef

15. Pohl Herman	19. Sobanek Alojzy
16. Rosemeier Eryk	20. Spyra Teodor
17. Rurański Ewald	21. Szczygulla Jerzy
18. Schreyer Walter	22. Urbański Ryszard

23. Wanior Jan

Stopień bardzo dobry otrzymało uczniów 3, dobry 11, dostateczny 9, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono 7.

Wynik egzaminu dojrzałości uczniów klasy IV.

1. Boruta Wilhelm	9. Reiss Konstanty
2. Dworaczek Franciszek	10. Riszer Walter
3. Filbrich Kurt	11. Rożanka Jerzy
4. Frank Józef	12. Rudek Paweł
5. Greinert Alfred	13. Rüdiger Ernest
6. Jendrek Bernard	14. Sage Karol
7. Kabella Alfons	15. Schmapka Ryszard
8. Korfanty Jerzy	16. Wacławek Teodor

Z 18 uczniów uznano za uzdolnionych 16, dwu uczniom pozwolono na powtórzenie egzaminu z jednego względnie z 2 przedmiotów po 2 względnie 4 miesiącach.

XI.

KLASYFIKACJA UCZNIÓW

za czas od 1 września 1925 do 31 stycznia 1926.

Uczniowie chlubnie uzdolnieni oznaczeni są drukiem grubszym.

Klasa I i II.

Wskutek reorganizacji szkoły na kurs trzyletni, klasyfikacja klasy I i II odbyła się dopiero w czerwcu 1926.

Klasa IIIa.

1. Burnicki Franciszek	12. Kopia Alfons
2. Cuber Rudolf	13. Koppel Jerzy
3. Gałazka Alojzy	14. Kottas Roman
4. Godoj Franciszek	15. Kurek Teodor
5. Grządziel Jerzy	16. Kulla Leopold
6. Grzegorzczak Ernest	17. Krafczyk Józef
7. Holona Nikodem	18. Kuska Helmut
8. Kaletta Jerzy	19. Kytzia Franciszek
9. Kałuża Michał	20. Langner Ernest
10. Karkowski Leon.	21. Latocha Mateusz
11. Knapik Emil	22. Maiss Oskar

23. **Mondry Paweł**

Stopień bardzo dobry otrzymało uczniów 2, dobry 15, dostateczny 6.

Klasa IIIb.

1. Metzner Alfred	12. Roczek Alfred
2. Metzner Paweł	13. Sitko Jan
3. Mucha Gerard	14. Skolik Wiktor
4. Nickel Adolf	15. Sobotta Eryk
5. Nowak Hubert	16. Szoltysek Paweł
6. Pakosz Karol	17. Szastok Jan
7. Parzentny Gerard	18. Szewczyk Józef
8. Pawłaszczyk Henryk	19. Scholz Jerzy
9. Pełka Jan	20. Thomas Fabjan
10. Plinta Paweł	21. Wilsch Alfons
11. Roczniok Brunon	22. Winkler Herman
23. Woźnikowski Franciszek	

Stopień bardzo dobry otrzymało uczniów 2, dobry 15, dostateczny 6.

Wynik egzaminu dojrzałości uczniów klasy IV.

1. Baron Karol	12. Klimza Paweł
2. Bortel Wincenty	13. Klinkmüller Jan
3. Duży Ryszard	14. Olsza Józef
4. Eichwald Gerard	15. Pohl Herman
5. Franzel Józef	16. Rosemeier Eryk
6. Grzesik Edward	17. Rurański Ewald
7. Gürtler Gerard	18. Schreyer Walter
8. Handy Franciszek	19. Sobanek Alojzy
9. Hirsch Ryszard	20. Spyra Teodor
10. Kahlert Paweł	21. Szczygółka Jerzy
11. Kapuściok Alfred	22. Urbański Ryszard
23. Wanior Jan	

Z 26 uczniów uznano za bardzo uzdolnionych 3, za uzdolnionych 20, dwu uczniom pozwolono na powtórzenie egzaminu z jednego przedmiotu po 2 miesiącach, jednego ucznia do egzaminu ustnego nie dopuszczono.

XII.

Klasyfikacja uczniów za czas od 1 września 1925 do 30 czerwca 1926.

Uczniowie chlubnie uzdolnieni oznaczeni są drukiem grubszym.

Klasa I (kurs trzyletni)

1. Bywalec Franciszek	7. Muszalik Józef
2. Gołda Florjan	8. Pogrzeba Józef
3. Jarosz Gerard	9. Sobczyk Franciszek
4. Kubik Jan	10. Spyra Alfred
5. Latko Paweł	11. Świerzy Maksymilian
6. Märtz Rudolf	12. Wiśniewski Rudolf
13. Wójcik Piotr	

Stopień dobry otrzymało uczniów 3, dostateczny 10, niedostateczny 7, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono uczniów 7.

Klasa II (kurs trzyletni).

1. Botta Augustyn	9. Króliczek Teodor
2. Czaja Alfons	10. Manowski Maksymilian
3. Duda Otton	11. Szczasny Rudolf
4. Dupnik Henryk	12. Szołtysek Alojzy
5. Glenz Ignacy	13. Wilk Rajmund
6. Konik Robert	14. Witt Konrad
7. Kopietz Robert	15. Woźnica Franciszek
8. Korzuch Augustyn	16. Wróblewski Stefan

Stopień dobry otrzymało uczniów 14, dostateczny 2, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono uczniów 7.

XIII.

Wynik egzaminu dojrzałości uczniów
klasy IVa i IVb (kurs dwuletni).

Klasa IVa

1. Cuber Rudolf	10. Koppel Jerzy
2. Gałązka Alojzy	11. Kottas Roman
3. Godój Franciszek	12. Kulla Leopold
4. Grządziel Jerzy	13. Krafczyk Józef
5. Grzegorzczak Ernest	14. Kytzia Franciszek
6. Holona Nikodem	15. Langner Ernest
7. Kaletta Jerzy	16. Latocha Mateusz
8. Knapik Emil	17. Maiss Oskar
9. Kopia Alfons	18. Mondry Paweł.

Z 24 uczniów uznano za bardzo uzdolnionych 3, za uzdolnionych 15, dwu uczniom pozwolono na powtórzenie egzaminu z jednego przedmiotu po 2 miesiącach, 4 uczniów do egzaminu ustnego nie dopuszczono.

Klasa IVb

1. Metzner Paweł	8. Plinta Paweł
2. Mucha Gerard	9. Roczek Alfred
3. Nickel Adolf	10. Rocznik Brunon
4. Nowak Hubert	11. Skolik Wiktor
5. Pakosz Karol	12. Sobotta Eryk
6. Pawlaszczyk Henryk	13. Szastok Jan
7. Petka Jan	14. Scholz Jerzy

15. **Thomas Fabjan**

Z 23 uczniów uznano za bardzo uzdolnionych 3, za uzdolnionych 12, 3 uczniom pozwolono na powtórzenie egzaminu z jednego, względnie 2 przedmiotów po 2, względnie 4 miesiącach, 5 uczniów do egzaminu ustnego nie dopuszczono.

XIV.

WYKAZ PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH

używanych przez szkołę górniczą w Tarnowskich Górach
w czasie od 1 lutego 1925 do 30 czerwca 1926
w kursie dwuletnim:

Nr.	Przedmiot	Tytuł podręcznika
1.	Górnictwo	H. Kondratowicz: Górnictwo. Heise-Herbst: Bergbaukunde.
2.	Ustawodawstwo gór. i przep. gór.-policyjne	Ogólne przep. gór.-pol. (Katowice 1923). Powszechna ustawa górnicza (Warszawa).
3.	Mineralogja i geologia	Lewiński: Podstawy mineralogji i geo- logji.
4.	Nauka o złożach	K. Bohdanowicz: Geologia złóż mine- rałów użytecznych I. II.
5.	Miernictwo górnicze	W. Dziakiewicz: Miernictwo. L. Min- trop: Einführung in die Markscheide- kunde.
6.	Geometria wykreślna	Dr. K. Bartel: Geometria wykreślna. M. Łazarski: Geometria wykreślna.
7.	Maszynoznawstwo i rysunki	Inż. A. Humnicki: Części maszyn. H. Kondratowicz: Górnictwo, tom II.
8.	Elektrotechnika	M. Pożaryski i G. Hensel: Przystępna elektrotechnika prądów silnych.
9.	Chemja	Dr. L. Brunner i Tołłoczko: Chemja nieorganiczna.
10.	Rozbiór gazów	Wykłady profesorskie.
11.	Fizyka	Wojnar-Sianożęcki: Fizyka I, III.
12.	Techniczna mechanika	Inż. Stan. Krasuski: Mechanika stoso- wana, Warszawa 1922.
13.	Geometria pogładowa	A. Łomnicki I, II.
14.	Arytmetyka	Jerzy Miłulowicz: Podręcznik ary- tmetyki i algebry, część IV.
15.	Sortowanie	Wykłady profesorskie wzgl. Bergbau- kunde v. Gurlt.
16.	Historja i ogólne usta- wodawstwo	L. Rydel: Dzieje Polski, Warszawa 1921 Pawłowski - Bystron: Polska współ- czesna.
17.	Ratownictwo górnicze	Wykłady profesorskie.
13.	Ekonomja ruchu ko- palnianego	Wykłady profesorskie.

Nr.	Przedmiot	Tytuł podręcznika
19.	Rachunkowość kopalniana	Wykłady profesorskie.
20.	Język polski	H. Galle: Przy pracy I, II. H. Galle: Pisarze polscy III, IV. Kryński: Gramatyka polska.
21.	Pierwsza pomoc w wypadkach	Wykłady profesorskie.
22.	Nadto dla przedmiotów technicznych	Inż. Feliks Piestrak: Niemiecko-polski słownik górnictwa (wydanie II).

XV.

WYKAZ PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH

używanych przez szkołę górnictwa w Tarnowskich Górach
w czasie od 1 lutego do 30 czerwca 1926
w kursie trzyletnim:

Nr.	Przedmiot	Tytuł podręcznika
1.	Górnictwo	H. Kondratowicz: Górnictwo. Heise-Herbst: Bergbaukunde.
2.	Ustawodawstwo górn. i przep. górn.-policyjne	Ogólne przep. górn.-pol. (Katowice 1923). Powszechna ustawa górnictwa (Warszawa).
3.	Mineralogja i geologia	Lewiński: Podstawy mineralogji i geologii.
4.	Miernictwo nadziemne	W. Dziakiewicz: Miernictwo. W. Ehrenfeucht: Miernictwo.
5.	Miernictwo górnictwa	Wykłady profesorskie i L. Mintrop: Einführung in die Markscheidekunde.
6.	Geometria wykreslna	Dr. K. Bartel: Geometria wykreslna. M. Łazarski: Geometria wykreslna.
7.	Maszynoznawstwo ogólne	Inż. A. Humnicki: Części maszyn.
8.	Maszynoznawstwo górnictwa	H. Kondratowicz: Górnictwo, tom II.
9.	Elektrotechnika	M. Pożaryski i G. Hensel: Przystępna elektrotechnika prądów silnych.
10.	Chemja	Dr. L. Brunner i Tołłoczko: Chemja nieorganiczna.
11.	Rozbiór gazów	Wykłady profesorskie.
12.	Fizyka	Wojnar Sianożęcki: Fizyka I, III.

Nr.	Przedmiot	Tytuł podręcznika
13.	Techniczna mechanika	Inż. Stan. Krasuski: Mechanika stosowana, Warszawa 1922.
14.	Geometria pogładowa i trygonometria	A. Łomnicki: Geometria I i Geometria II.
15.	Arytmetyka i algebra	Jerzy Miłulowicz: Podręcznik arytmetyki i algebry, część IV.
16.	Sortowanie (wzbogacanie kopalin).	Wykłady profesorskie. Inż. Czeczott: Przeróbka mechaniczna (skrypta). E. Treptow: Grundzüge der Bergbaukunde einschl. Aufbereitung u. Briquetieren.
17.	Historja, geografia i ogólne ustawodawstwo	L. Rydel: Dzieje Polski, Warszawa 1921 Pawłowski-Bystron: Polska współczesna.
18.	Ratownictwo górnicze	Wykłady profesorskie i Haase-Lampe: Handbuch für das Grubenrettungswesen.
19.	Ekonomja ruchu kopalnianego i naukowa organizacja pracy	Wykłady profesorskie. Naukowa organizacja pracy (Warszawa 1925) itd.
20.	Rachunkowość kopalniana	Wykłady profesorskie. E. Machowicz: Wykład nauki rachunkowości w szkole górniczej w Wieliczce itd.
21.	Język polski	H. Galle: Przy pracy, I, II. H. Galle: Pisarze polscy, III. IV. Kryński: Gramatyka polska.
22.	Pierwsza pomoc w wypadkach i hygiena	Wykłady profesorskie.
23.	Budownictwo	W. Jabłoński: Materiały budowlane. W. Skwarczyński: Podręcznik budowlany wraz z analizą cen. Wykłady profesorskie.
24.	Kaligrafja	W. K. Nowicki: Wzory do nauki pisma polskiego.
25.	Rysunki z geometrii pogładowej	Inż. F. Piestrak: Wzory do rysunków z geometrii pogładowej, ułożone według geometrii pogładowej I. Kranza z r. 1908.
26.	Rysunki z geometrii wykreślnej	W łączności z wykładami z geometrii wykreślnej, według planu nauki.
27.	Rysunki sytuacyjne	W łączności z wykładami z miernictwa nadziemnego, według planu nauki.

Nr.	Przedmiot	Tytuł podręcznika
23.	Rysunki z miernictwa górniczego	W łączności z wykładami miernictwa górniczego według planu nauki.
29.	Rysunki z maszynoznawstwa ogólnego	W łączności z wykładami maszynoznawstwa ogólnego według planu nauki.
30.	Rysunki z maszynoznawstwa górniczego	W łączności z wykładami maszynoznawstwa górniczego według planu nauki
31.	Rysunki z budownictwa	W łączności z wykładami budownictwa według planu nauki.
32.	Nauka etyki i kwestji społecznych	Wykłady profesorskie. Ks. dr. Sieniatycki: Etyka katolicka.
33.	Nadto dla przedmiotów technicznych	Inż. Feliks Piestrak: Niemiecko-polski słownik górnictwa (wydanie II).

XVI.

Bratnia Pomoc uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

W Sprawozdaniu Dyrekcji szkoły górniczej za 86 rok szkolny 1924/25 podano historję powstania Bratniej Pomocy uczniów tut. Zakładu i wyrażono nadzieję, że po zainteresowaniu się nią poszczególnych kopalń, Zakładów przemysłowych, technicznych instytucji, urzędników kopalnianych, wreszcie jednostek, którym dobro młodzieży leży na sercu, Bratnia Pomoc rozwinie się i spełni swe szczerne zadanie.

I jakkolwiek życzenia Kuratorjum oraz Zarządu Bratniej Pomocy całkowicie jeszcze się nie ziściły, gdyż Stowarzyszeniu uczniowskiemu bardzo wiele jeszcze niedostaje, to już z dołączonego zestawienia kasowego jest widocznem, że w ciągu półrocznego istnienia Towarzystwa bardzo wiele zdziałano i uzyskano, oraz, że nie brak duchów opiekuńczych, czuwających nad tegoż rozwojem (patrz zestawienie kasowe), którym Kuratorjum na tem miejscu najszczerzej dziękuje.

Przedewszystkiem jednak dziękuje Górnośląskiemu Związkowi Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach, a w szczególności delegatowi tegoż p. Dyrektorowi **Łowińskiemu** Mieczysławowi, zabiegającemu około pomnożenia funduszów Towarzystwa jak najskrzętniej i dążącemu do założenia internatu dla młodzieży, gdyż przez danie jej taniego mieszkania i wikt uchylimy panujący dotąd niedostatek, w wychowankach zaś wzbudzimy chęć do pracy i podniesiemy przez to sprawność Zakładu, na której głównie nam zależy.

Jest wszelka nadzieja, że internat ten otworzymy już z początkiem najbliższego roku szkolnego, a więc we wrześniu 1926, o ile starczy nam środków na remont wydzierżawionego budynku, wewnętrzne tegoż urządzenie, zakupno najpotrzebniejszych naczyń kuchennych, wreszcie najkonieczniejszych wiktuałów i węgla.

I dlatego niech nam będzie wolno zapukać do ofiarności Zakładów kopalnianych, Tarnogórskiej Rady Powiatowej, Tarnogórskiego Magistratu, Gmin, z których pochodzą uczniowie tej szkoły górniczej i zwrócić uwagę na poniżej stojący „Wyciąg ze statutu Bratniej Pomocy“ z równoczesną prośbą o poparcie naszych usiłowań i zamiarów przez wpisywanie się na członków i rozłoczenie opieki nad Towarzystwem, wymagającym poparcia całego górnośląskiego społeczeństwa.

Wyciąg ze statutu Bratniej Pomocy uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

Art. 1.

Nazwa, siedziba i cel.

§ 1. Towarzystwo nosi nazwę „Bratnia Pomoc uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach“.

§ 2. Siedzibą Bratniej Pomocy uczniów szkoły górniczej w Tarnowskich Górach jest miasto Tarnowskie Góry.

§ 3. Celem Bratniej Pomocy jest niesienie materialnej pomocy członkom zwyczajnym przez udzielanie im:

- a) pożyczek niskoprocentowych, w miarę rozporządzalnych na ten cel funduszy,
- b) zapomóg,
- c) wypożyczanie przyborów i podręczników szkolnych,
- d) stworzenie ogniska życia koleżeńkiego,
- e) zapewnienie im mieszkania,
- f) utrzymanie taniej kuchni uczniowskiej.

Art. 1 a.

Członkowie i wkładki.

§ 3 a. Członkowie Bratniej Pomocy składają się:

- a) z członków zwyczajnych,
 - b) z członków wspierających,
 - c) z członków honorowych.
- do a) Do członków zwyczajnych należą obowiązkowo wszyscy uczniowie szkoły górniczej podczas uczęszczania do tej szkoły. Ci członkowie nie płacą wkładek wstępnych, natomiast płacą miesięcznie wkładkę w wysokości od 50 gr. do 1 zł.

Dalej należą do członków zwyczajnych wszyscy, w tym celu się zgłaszający i przez Zarząd Bratniej Pomocy przyjęci młodzi górnicy górnośląscy, którzy mają zamiar zgłosić się w przyszłości jako uczniowie do szkoły górniczej. Ci członkowie płacą od 1 stycznia 1925 tytułem wstępnego jednorazowo 1 zł. i dalej miesięcznie wkładkę w wysokości 3 zł.

W wypadku, kiedy tacy członkowie z jakichkolwiek przyczyn swego zamiaru uczęszczania do szkoły górniczej nie mogą skutecznie, może na ich prośbę połowa wpłaconych przez nich wkładek miesięcznych bez oprocentowania być im zwróconą. Reszta tych wkładek przypadnie na korzyść Bratniej Pomocy.

- do b) Do członków wspierających należy każda osoba, która przynajmniej raz w roku wpłaca 6 zł. do kasy Bratniej Pomocy. Tym członkom nie przysługują prawa członków zwyczajnych.
- do c) Członkowie honorowi zostają na wniosek Zarządu za nadzwyczajne zasługi, położone dla Bratniej Pomocy przez Walne Zgromadzenie większością głosów mianowani.

By wykonać nasze zamiary, określone w § 3 punkt c), mianowicie umożliwić uczniom wypożyczanie przyborów i podręczników szkolnych, zwracamy się ponownie do byłych wychowanków tut. Zakładu, którzy przez darowanie przyborów i podręczników, dzisiaj może już mniej im potrzebnych, dalej przez dary w dziełach wybitnych pisarzy polskich, mogliby przyczynić się w znacznej mierze do ich zrealizowania i przysłużenia się Towarzystwu, które we wdzięcznej zachowa ich pamięci.

W sprawie stworzenia ogniska życia koleżeńkiego, o którym wzmiankuje § 3, punkt d) powyższego statutu, zaznaczamy, że w łonie Bratniej Pomocy związane swego czasu 4 Kółka, a mianowicie: 1. Kółko oświatowe; 2. Kółko teatralne; 3. Kółko sportowe i krajoznawcze i 4. Kółko pielęgnowania muzyki i śpiewu, rozwijały w okresie sprawozdawczym żywą działalność, o czym w Kronice Zakładu wspominano, a która wzmoże się niezawodnie po otworeniu internatu szkolnego.

Zarząd Bratniej Pomocy.

- a) W roku 1924: Zarząd organizacyjny:

Bortel Wincenty,	Kapuściok Alfred,
Dworaczek Franciszek,	Koppel Jerzy,
Eichwald Gerard,	Pakosz Karol,
Franzel Józef,	Seemann Kurt.

- b) W roku 1925: Zarząd rzeczywisty:

Sobanek Alojzy prezes,	Bortel Wincenty, sekretarz,
Dworaczek Franciszek, zast. prez.,	Handy Franciszek, skarbnik.

- c) W roku 1926: Zarząd rzeczywisty:

Szczasny Rudolf, prezes,	Korzuch Augustyn, sekretarz,
Lorenz Edmund, zast. prezesa,	Dobias Paweł, skarbnik.

W roku 1924 załatwiono ogółem spraw 24, w r. 1925 spraw 208, w r. 1925/1 spraw 184. Posiedzeń Zarządu i Wydziału od założenia Bratniej Pomocy po dzień 30 czerwca 1926 było 21, zaś rewizji kasy 4.

Zestawienie kasowe

za czas od 4 listopada 1924 do 31 maja 1926:

a) Rok 1924:

Dochód:

1. Wkładki członków zwyczajnych	503,00 zł.
2. Zasiłek z Polskich kopalń skarbowych	200,00 zł.
3. Dd Dyrektora szkoły górniczej	30,00 zł.
Razem	<u>733,00 zł.</u>

Rozchód:

1. Druki	49,60 zł.
2. Koszta sądowe	30,00 zł.
3. Koszta najmu sali teatralnej	25,00 zł.
4. Koszta mszy św.	30,00 zł.
5. Koszta administracyjne	35,00 zł.
6. Portonja	2,20 zł.
Razem rozchód	<u>171,80 zł.</u>
dochód	<u>733,00 zł.</u>

Reszta na styczeń 1925 561,20 zł.

b) Rok 1925.

Dochód:

Reszta z roku 1924	561,20 zł.
1. Wkładki członków zwyczajnych	2324,05 zł.
2. Wkładki członków wspierających	<u>191,00 „</u> 2515,05 „
3. Zasilki: a) kop. Eminencja	300,00 zł.
b) G. Z. P. G. H. Z. z.	1 300,00 „
c) Wojewoda Śląski	500,00 „
d) Dyrekcja szkoły gór.	39,75 „
e) Ks. Lewek	10,00 „
f) Ks. dr. Siara	20,00 „
g) St. inż. i Techn. w Tarn. G.	<u>47,00 „</u> 2216,75 zł.
4. Różne dochody	493,05 „
5. Zwrot pożyczek uczniów	263,00 „
6. Zwrot pożyczki przez Kółko teatralne	362,00 „
7. Zwrot pożyczki przez Kółko sportowe	37,27 „
8. Odsetki od kapitału obrotowego	<u>16,00 „</u>
Razem dochód	<u>6464,32 zł.</u>

Rozchód:

1. Pożyczki udzielone uczniom . . .	4549,00 zł.	
" " Kółku teatraln. . .	502,00 "	
" " Kółku oświat. . .	80,00 "	
" " Kółku sportow. . .	80,00 "	5211,00 zł.
2. Druki i przybory do pisania . . .		160,50 "
3. Zakupno cyrkli . . .		197,50 zł.
4. Kasety stalowa i pieczętka . . .		65,20 "
5. Śpiewniki i odznaki do czapek . . .		83,35 "
6. Portorja i koszty administracyjne . . .		70,75 "
7. Koszta założenia konta w P. K. O. . .		57,73 "
8. Zwrot wkładek z powodu wystap. czł. . .		21,00 "
9. Inne wydatki . . .		125,00 "

Razem rozchód	5992,08 zł.
dochód	6464,32 "

Reszta na rok 1926	472,24 zł.
--------------------	------------

a mianowicie:

1. Umieszczone na książeczce Powiat. Kasy Oszcz. w Tarn. Gór. Nr. 26 711	400,00 zł.	
2. Gotówka w kasie . . .	72,24 "	472,24 zł.

c) Rok 1926.

Dochód:

Reszta z roku 1925 . . .		472,24 zł.
1. Wkładki członków zwyczajnych . . .	755,26 zł.	
2. Wkładki członków wspierających . . .	168,00 "	923,26 "
3. Zasiłki: a) Państw. Zakłady wodoc. . .	1000,00 "	
b) G. Z. P. G. H. Z. z. w Kat. . .	1000,00 "	
c) Dyrekcja szkoły gór. . .	56,75 "	
d) Dyrektor Falkenhahn . . .	40,00 "	
e) Dyrektor Kontkiewicz . . .	20,00 "	
f) Szttygar Schreyer . . .	5,00 "	2121,75 "
4. Różne dochody . . .		148,40 "
5. Zwrot pożyczek uczniów . . .		105,00 "
6. Zwrot pożyczki przez Kółko teatralne . . .		100,00 "
7. Odsetki od kapitału złożon. na książ. Kasy Oszczędności . . .		44,43 "
Razem dochód		3915,08 zł.

Rozchód:

1. Pożyczki udzielone uczniom . . .	2433,80 zł.	
" " Kółku teatr. . .	100,00 "	
2. Portorja i koszty administracyjne . . .	129,50 "	
3. Koszty sądowe . . .	25,00 "	
4. Inne wydatki . . .	28,00 "	2716,30 "
Reszta na czerwiec		1198,73 zł.

a mianowicie:

1. Złożone na książ. Pow. Kasy Oszcz.	
2. Na koncie P. K. O. w Katowicach	944,43 zł.
3. Gotówka w kasie	233,41 „
w Tarnowskich Górach Nr. 26 711	30,94 „ 1198,73 zł.

Majątek Towarzystwa:

1. Wierzytelności u byłych i obecnych uczniów	6877,53 zł.
2. Książeczka Kasy Oszcz.	944,43 zł.
3. P. K. O.	223,41 zł.
4. Gotówka	30,94 zł.
Razem	8076,31 zł.
5. Wartość śpiewników, sprawozdań i skryptów	133,55 zł.
6. Wartość sprzętów	123,00 „ 256,55 zł.
Ogółem	8332,85 zł.

Z powyższego zestawienia wynika, że płynne fundusze Bratniej Pomocy są nader szczupłe, gdyż wynoszą zaledwie 1198,78 zł., po potrąceniu zaś kapitału żelaznego, w wysokości 944,43 zł., którego podjęcie zastrzeżone jest § 13 obowiązujących statutów, pozostaje kwota 254,35 zł., nie zezwalająca na przyznawanie młodzieży pożyczek i niesienie jej szerszej pomocy pieniężnej.

Dlatego Kuratorium Towarzystwa zwraca się przedewszystkiem do dłużników tegoż z uprzejmą prośbą, by zechcieli wywiązać się wobec Towarzystwa ze swych zobowiązań i wyrównać długi, nie czekając na ponowne upomnienia, gdyż tylko wówczas spełni Towarzystwo swe szczytne zadanie, zaś dłużnicy, przez szybką spłatę długów wykażą, że byli godnymi zaufania i na pomoc im ofiarowaną istotnie zasługiwali.

Nie mniej jednak zwraca się Kuratorium raz jeszcze do P. T. Zarządów kopalń oraz Przyjaciół młodzieży z gorącym apelem, by nie skąpili zasiłków i na przyszłość i śpieszyli z pomocą tym, którzy pragną uczyć się i pracować.

XVII.

Oszczędności uczniów oraz zapomogi uczniom udzielane.

Górnośląski Związek Przemysłowców górniczo-hutniczych Z. z. w Katowicach, przejęty troską o byt uczniów, kształcących się w tut. Zakładzie naukowym, wydał dnia 25 lutego 1925, L. dz. 158/25, polecenie, by kandydaci, wstępujący do szkoły górniczej w Tarnowskich Górach, wykazali się wobec Dyrektora szkoły pewnemi oszczędnościami, które w myśl dalszego polecenia tegoż Związku z dnia

27 kwietnia 1925, L. dz. B. 370/25/XIII, miały być składane na książeczkę oszczędnościową w Powiatowej Kasie Oszczędności w Tarnowskich Górach.

Do powyższego polecenia uczniowie niestety nie zastosowali się i dlatego podpisana Dyrekcja przypomina je na tem miejscu z tem, że bez względu na istnienie Bratniej Pomocy, od świeżo przyjętych uczniów wymagać się będzie stanowczego tegoż wypełnienia, gdyż oszczędność jest nie tylko podwaliną dobrobytu jednostek, ale i Państwa.

W sprawie oszczędności, złożonych przez byłych uczniów szkoły niemieckiej w książeczkach Miejskiej Kasy Oszczędności w Tarnowskich Górach, zaznacza się ponownie, że w przechowaniu Dyrekcji szkoły znajduje się 104 książeczek oszczędnościowych, których spis podano swego czasu Dyrekcji szkoły górniczej w Pyskowicach i gdzie w tym względzie byli uczniowie w Niemczech zatrudnieni, mogą się poinformować.

Co do zapomóg pieniężnych, udzielanych uczniom tut. szkoły górniczej przez poszczególne Zarządy kopalniane, zauważamy, że dokładnych dat, odnoszących się do powyższych zapomóg Dyrekcja nie posiada, gdyż z wyjątkiem Polskich kopalń skarbowych w Król. Hucie, oraz Zakładów Hohenlohego w Wełnowcu, które Dyrekcję o przyznawaniu uczniom zapomóg powiadamiały, inne kopalnie tego nie czyniły.

Ponieważ jednak daty te ze względów statystycznych i dyscyplinarnych podpisanej Dyrekcji są konieczne potrzebne, udzielanie zaś zapomóg przez Zarządy kopalń § 14 obowiązującego statutu szkolnego jest bliżej określone, zwraca się przeto podpisana Dyrekcja do wszystkich Zakładów kopalnianych z uprzejmą prośbą, by udzielanie wszelkich zapomóg odbywało się z jej wiedzą, zwłaszcza, że tylko uczniowie dobrze się sprawujący, pilni i wykazujący dobre postępy w naukach, na takie zapomogi zasługują.

XVIII.

Uwagi końcowe.

Zwracam uwagę interesowanych, że wszelkie korespondencje w sprawach szkolnych należy kierować na adres Dyrekcji szkoły górniczej w Tarnowskich Górach.

Również proszę, by interesenci, pragnący ze mną mówić w sprawach szkolnych, nie zgłaszali się do mnie do mego mieszkania prywatnego, lecz do biura Dyrekcji szkoły górniczej, gdzie urzęduje codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, od godziny 8 rano do 1 po południu i od godziny 3½ po południu do 6 wiecz.

Połączenie telefoniczne ze szkołą: Tarnowskie Góry Nr. 38, z mieszkaniem prywatnem Nr. 552.

Wreszcie zauważam, że rok szkolny 1926/27 rozpocznie się we środę, dnia 1 września br., uroczystem nabożeństwem w tut. kościele parafjalnym o godzinie 8 rano.

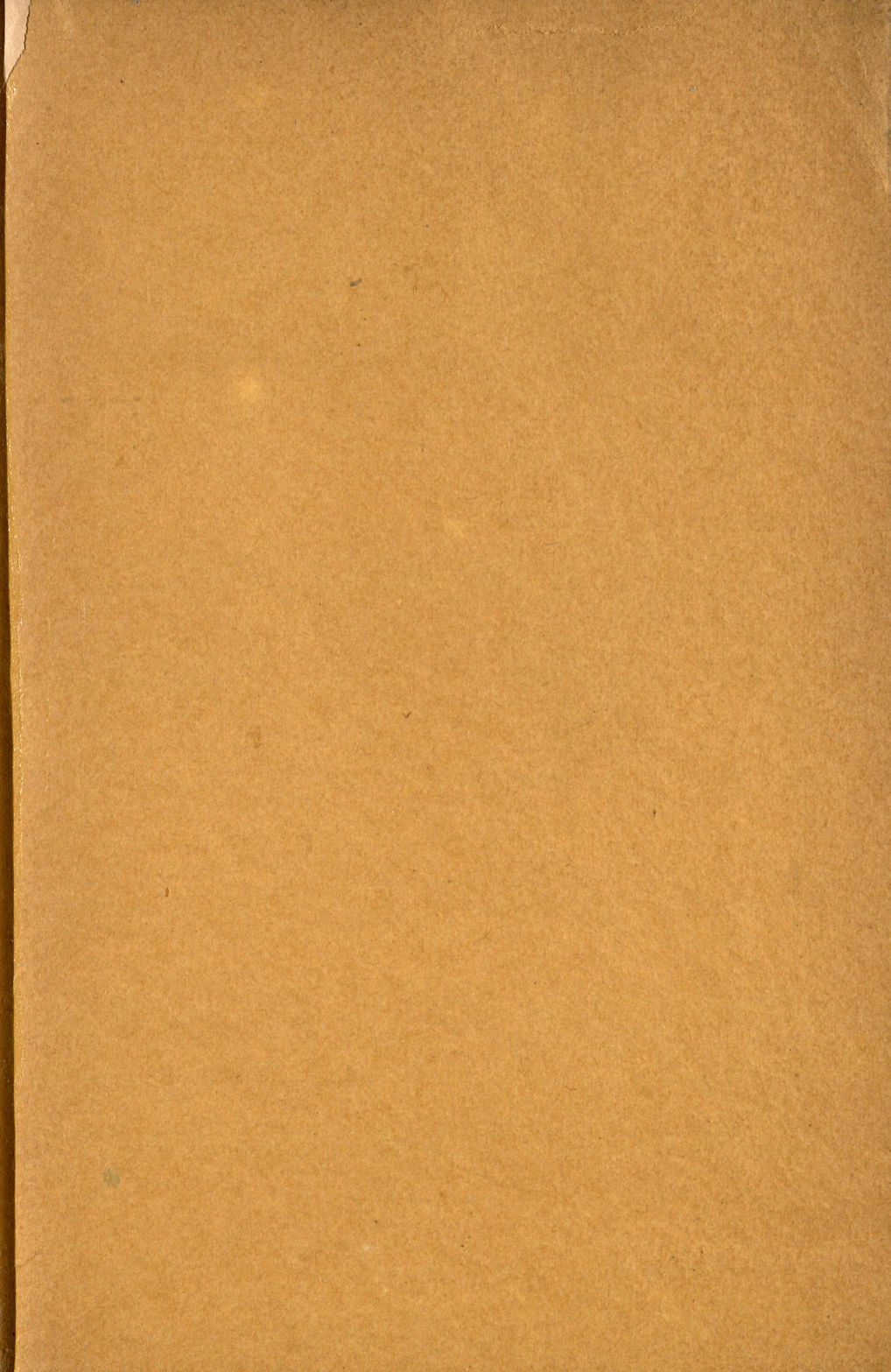
Tarnowskie Góry, dnia 30 czerwca 1926.

Dyrektor szkoły górniczej.

(—) Dypl. inż. Piestrak Fehks.

Biblioteka Śląska w Katowicach
ID: 0030001717318

II 996/87/88/1925/1926

SL